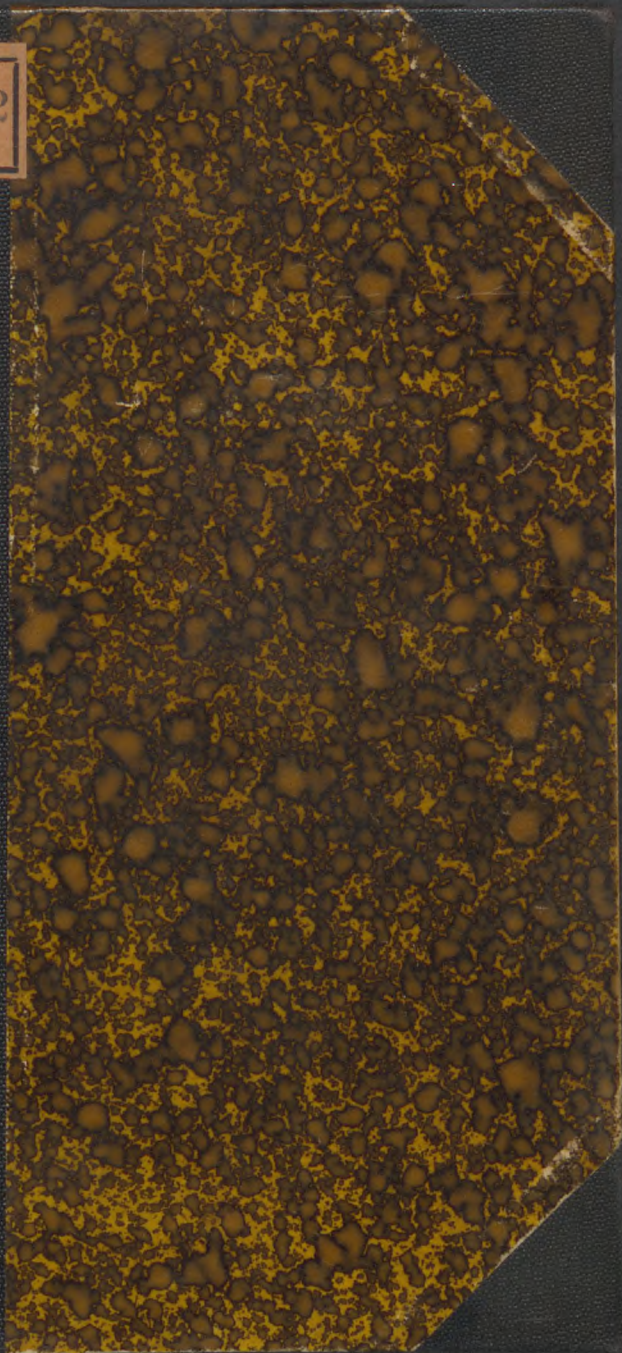
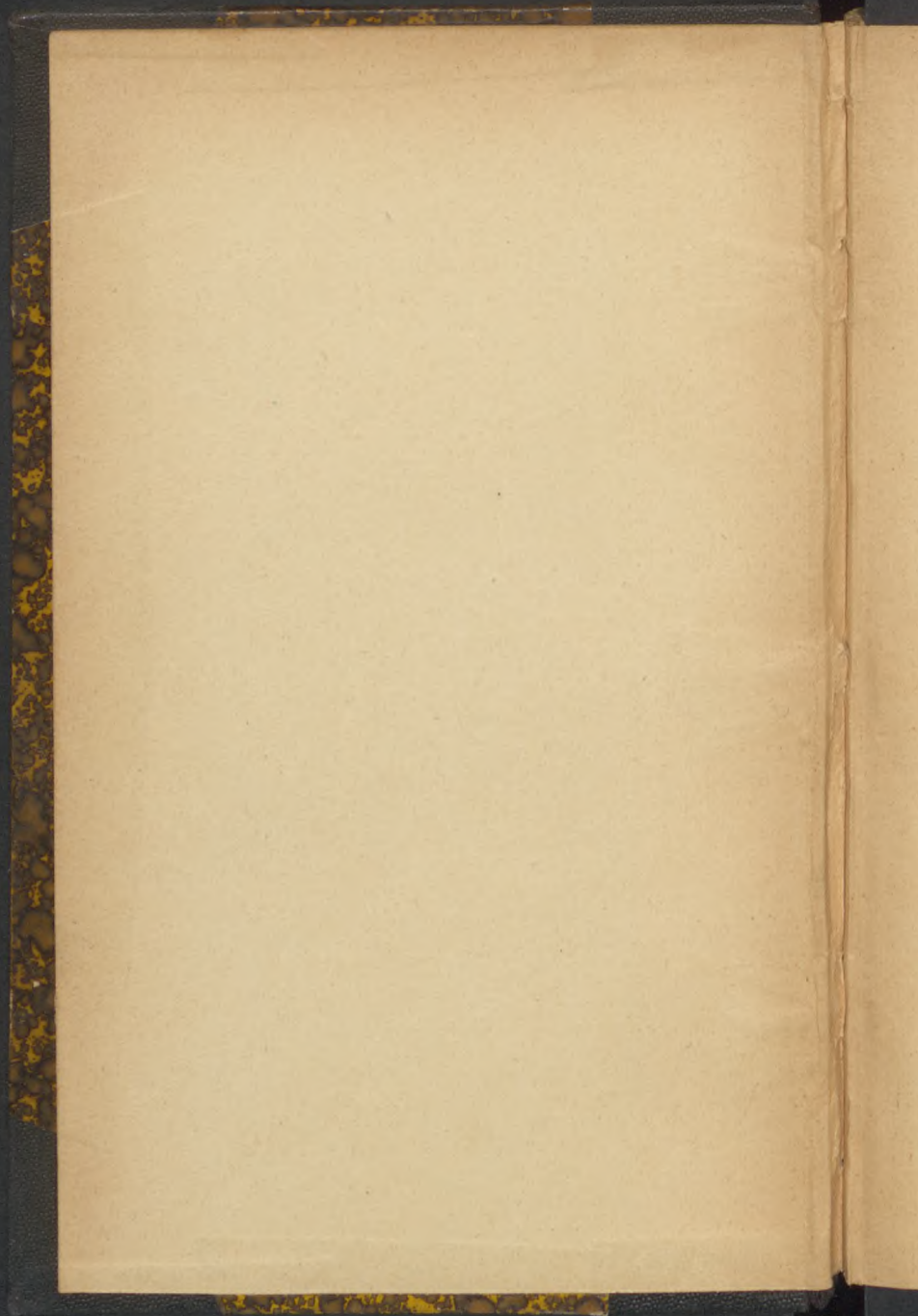
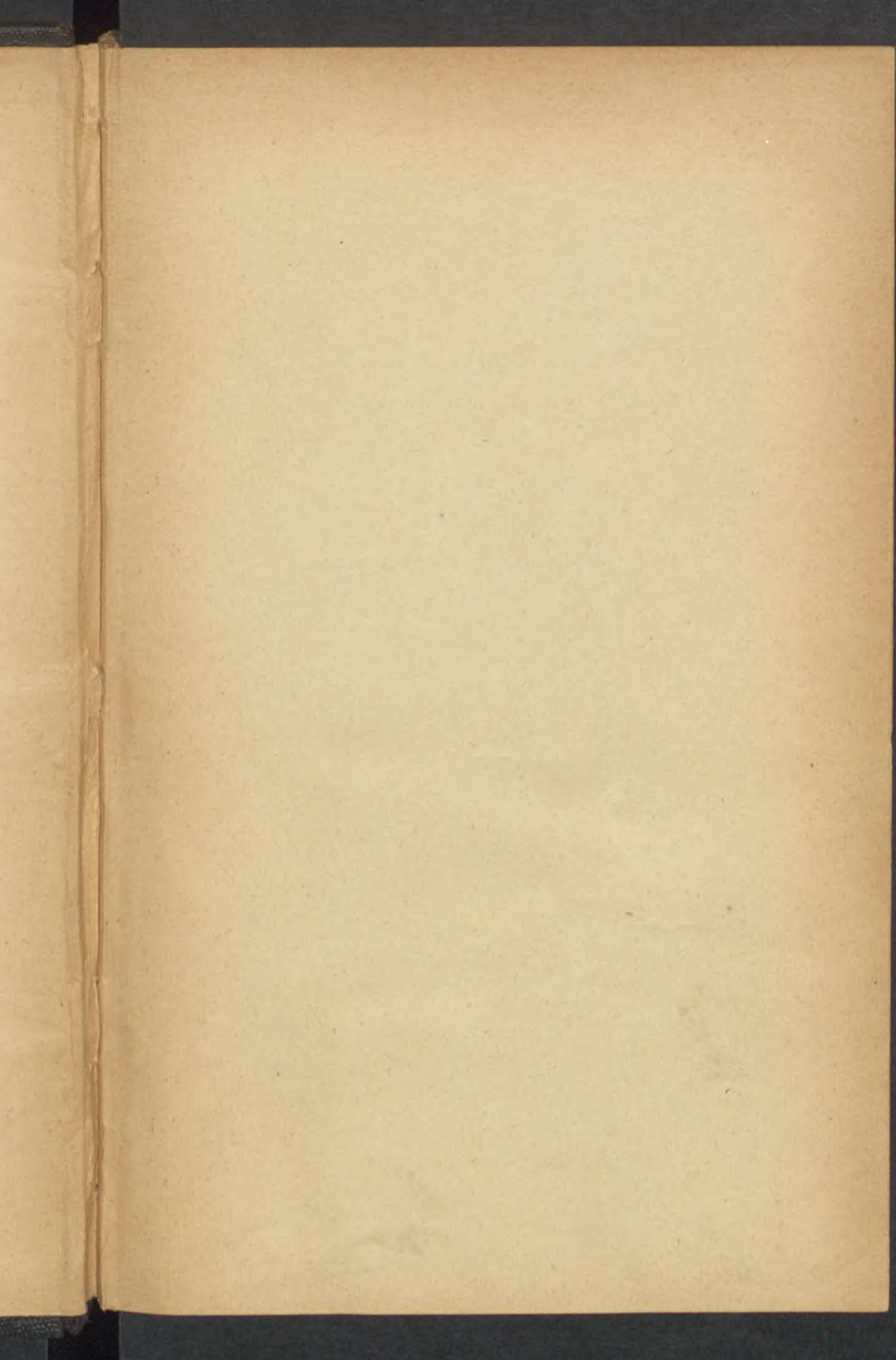
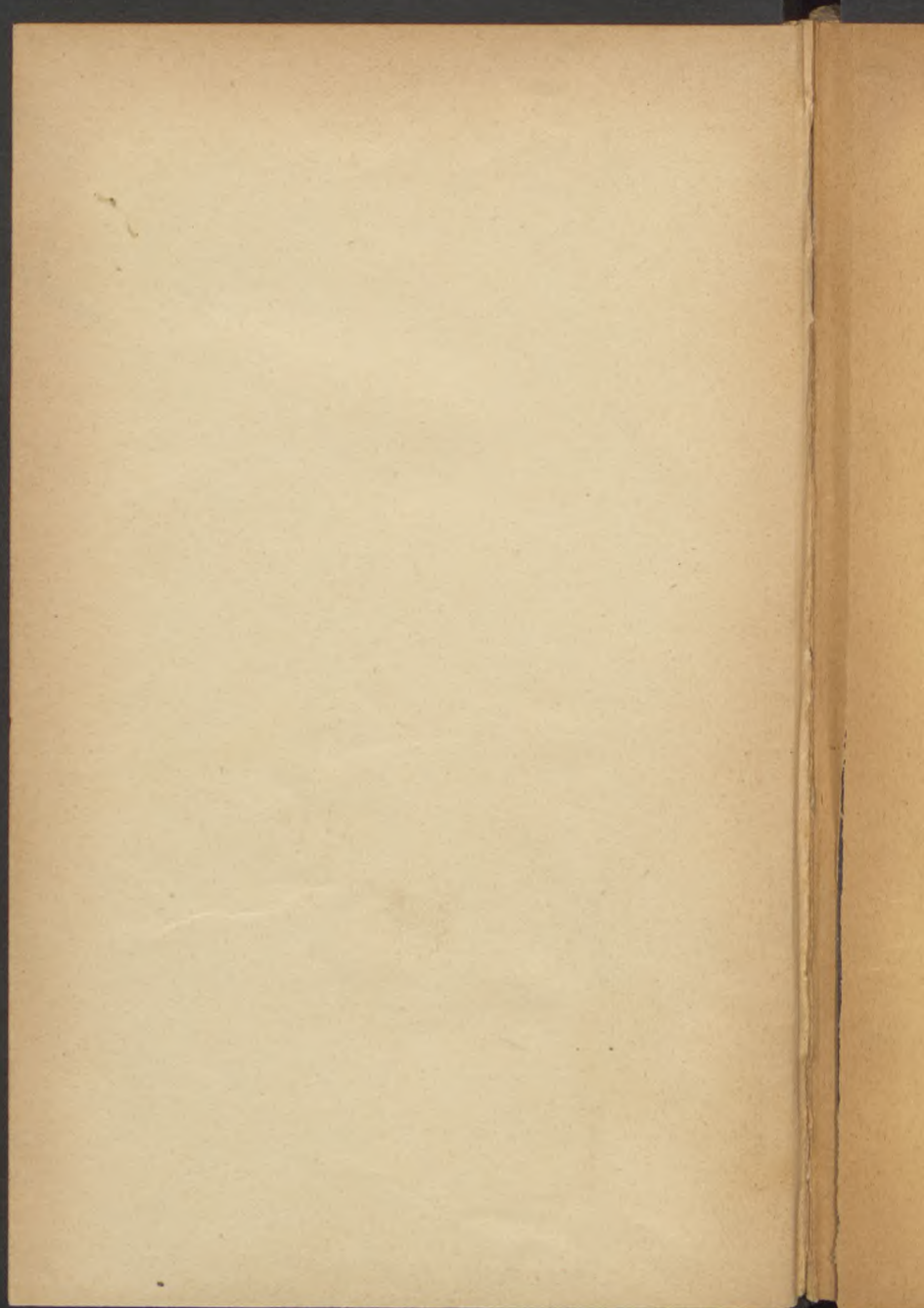

235222

GERHARDT HAUPTMANN

HANNELE
MENNYBEMENETELE

ÁLOMKÖLTEMÉNY.

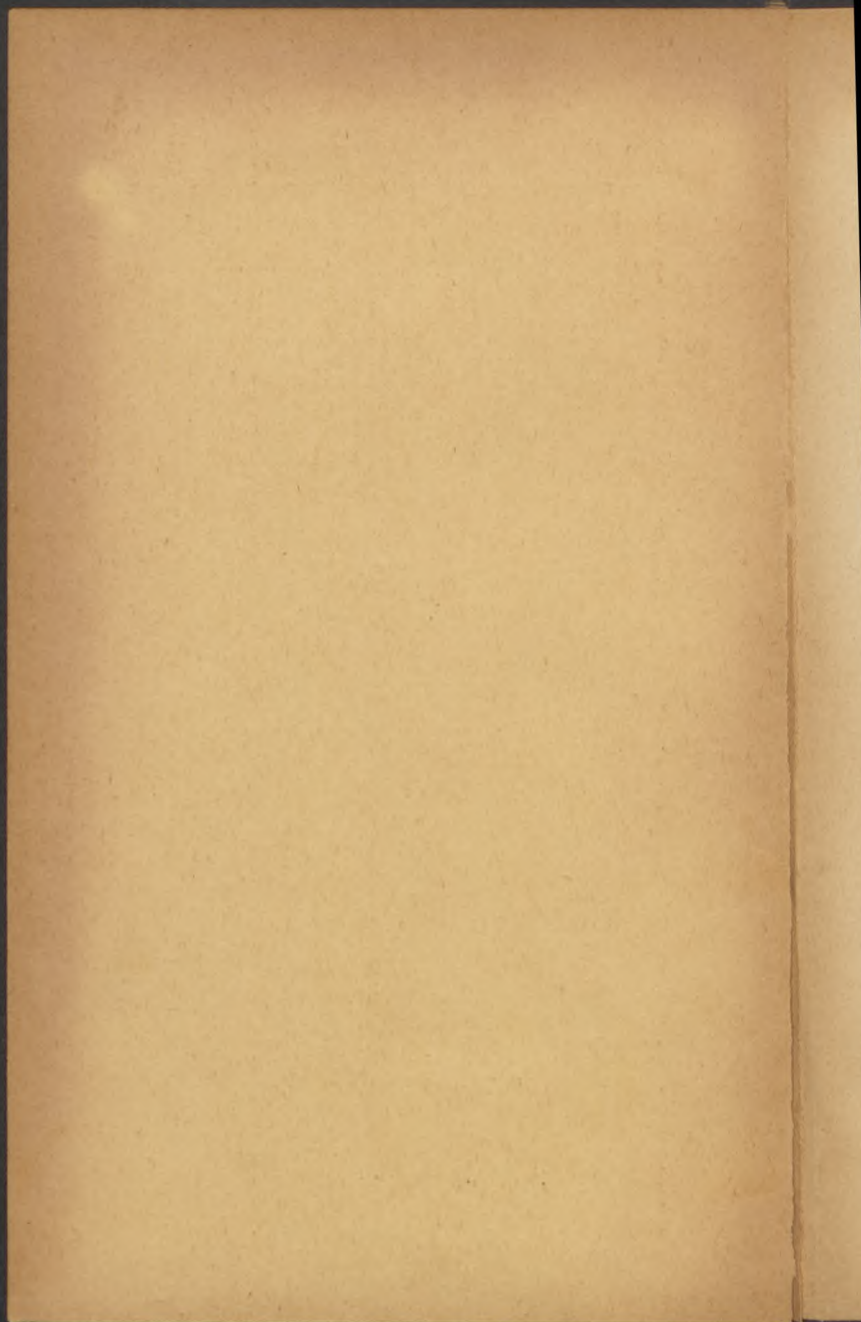
FORDITOTTÁK

FARAGÓ JENŐ és JÓB DÁNIEL

BUDAPEST 1901.

Ára egy korona.

HANNELE
MENNYBEMENETELE

ÁLOMKÉP KÉT RÉSZBEN

IRTA

GERHARDT HAUPTMANN

FORDITOTTÁK

FARAGÓ JENŐ ÉS JÓB DÁNIEL

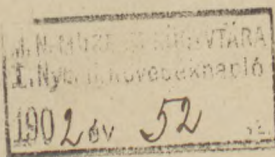

BUDAPEST 1901

Do. germ
16654-

235222

Pallas-nyomda Budapest.

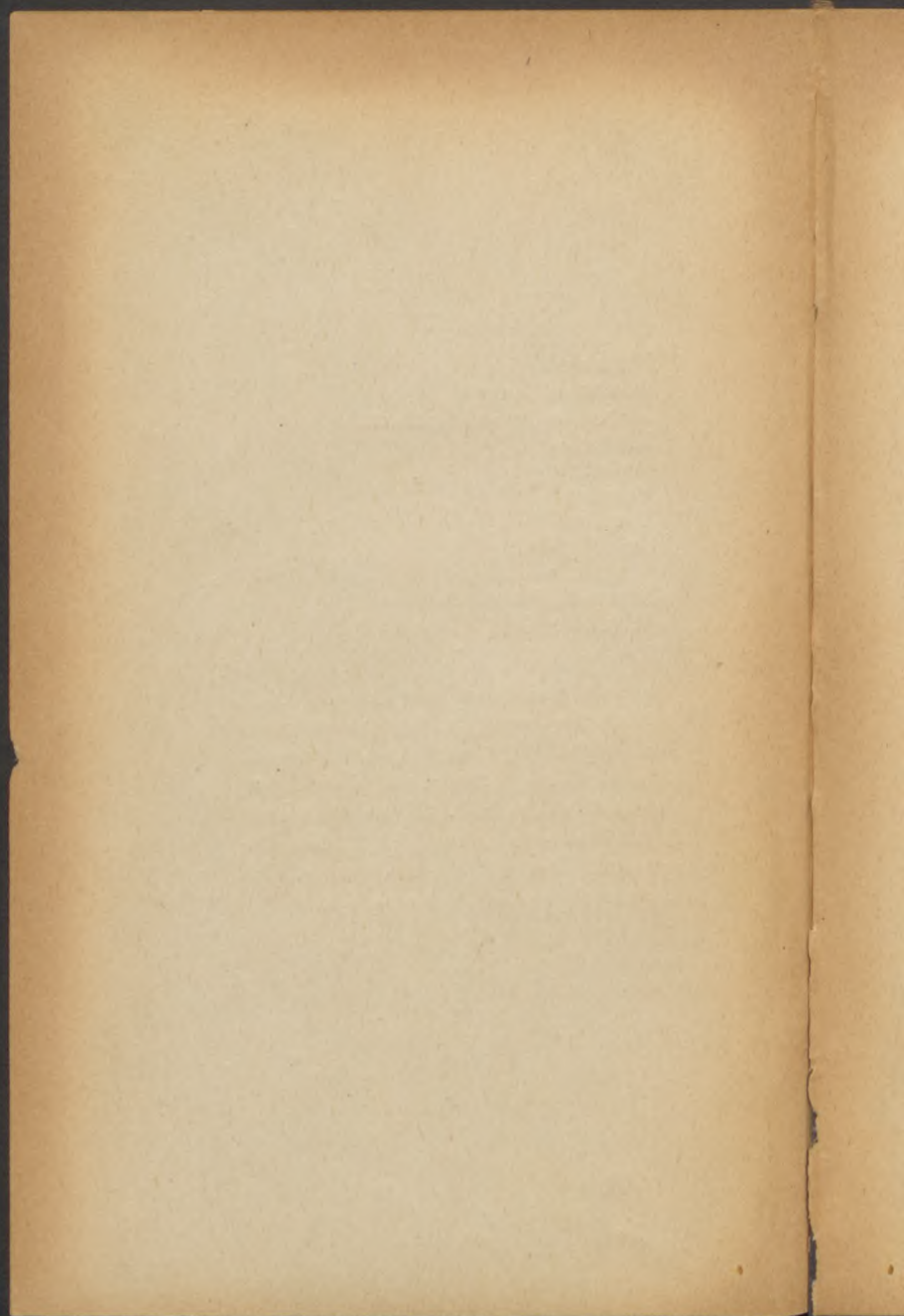
SZEMÉLYEK:

Hannele
 Gottwald, *tanító*
 Márta *testvér, diakonissza*
 Tulpe
 Hedvig
 Pleske
 Hanke
 Seidel, *favágó*
 Berger, *előljáró*
 Schmidt, *hivatalszolga*
 Wachler dr.

*

Hannele lázálmában megjelennek: Mat-
 tern kőműves, az apja. Egy asszonyalak,
 elhalt anyja. Egy nagy, fekete angyal.
 Három világos angyal. A diakonissza.
 Gottwald és nebulói. A szegényházbeli
 Pleske, Hanke és mások. Seidel. Négy fe-
 fehérruhás ifju. Sok kicsiny és nagy, vilá-
 gos angyal. Siratók, asszonyok stb.

*

ELSŐ RÉSZ.

Egy hegyi falu szegényházának szobája; csupasz falak, középen ajtó, balra rajta olyan kis ablak, amilyen a kémlyuk. Az ablak előtt hibáslábu asztal és pad. Jobbra szalmazsákos nyugvóhely. A hátsó falnál kályha, pad és egy második, ugyancsak szalmazsákos nyugvóhely. Rajta néhány rongy. — Viharos deczemberi éjszaka van. Az asztal előtt, faggyugyertya fénye mellett Tulpe ül, aki öreg, züllött koldus-asszony, és énekeskönyvéből énekel.

Tulpe (énekel):

Mi urunk, Jézusunk,
Maradj kegyes hozzánk;
Hogy aztán se ártson . . .

Hedvig belép; Hetének is nevezik, körülbelül harmincz éves, feslett asszony-személy; a haját a homlokára fésüli. Vastag kendő a fején, batyu a hóna alatt; máskülömben nyárias és szegényes az öltözéke.

Hete (belefuj a kezébe, fázik; a batyuját a hóna alatt tartja):

Jesszuskám! Jesszuskám! ez oszt az idő! (Batyuját az asztalra csusztatja, tovább fujja a tenyerét és ide-oda topog.) Ilyen kulya-időnk már rég vót.

Tulpe: Aztán mit hoztál?

Hete (a fogai vaczognak, nyöszörög a fájdalomtól; a kályha mellett álló padra ül és azon fáradozik, hogy a cipőjét levesse):

Micsoda kin, — micsoda kin, — a lábom ujjail — Ugy éget, mint a tűz.

Tulpe (fölbontotta a batyut. Benne egy cipő, kis csomag czikória, kis doboz pörkölt kávé, néhány harisnya, meg effélék):

No, ebből tán nekem is jut egy kicsi.

Hete (még mindig azzal foglalkozott, hogy a cipőjét levesse és így nem ügyelt Tulpe-ra, most, mint a hős, ráveti magát a czókmókra és fölnyalábolja a holmit):

Tulpe! (Az egyik lába már meztelen, a másikon még cipő van, úgy biczeg a holmival a hátsó ágyhoz.) Majd még én egy mértőldet futkosok, mi? És megtagyok magáért, hogy magának haszna legyen, mi?

Tulpe: Oh, fogd be a pofádat, vén csoroszlya! Ugyan nem töröm magam a szemetedért (fölkel, becsapja a könyvet, gondosan megtörli a ruhájával), amit itt összekódultál magadnak.

Hete (a holmit a szalmazsák alá rejti):

Ki kódult az életben többet, én, vagy maga? Amilyen vén, maga világeletébe egyebet se tett; haszen tudja azt mindenki.

Tulpe: Csak te beszélj; te még sokkal czifrábbakat is műveltél. A tisztelendő ur meg is mondta neked a

véleményit. Mikor olyan fiatal lány voltam, amilyen te, de'iszen többet tartottam magamra.

Hete: No, aztán kipótolta; azért ült hát a fegyházban.

Tulpe: Te meg még eztán juthatsz oda. Semmi se kell hozzá egyéb, találkozzam csak a zsandárral. Majd fölvilágositom, megállj. Piszkolj csak engem, lány, merd csak!

Hete: No csak küdje azt a zsandárt, de mindjárt; majd mesélek én annak egyet.

Tulpe: Mesélhetsz tőlem, amit akarsz.

Hete: Hát aztán felöltött ki lopott? Hé? Richter kocsmáros kis fiától?

Tulpe (ugy tesz, mintha Hete felé köpne).

Hete. Tulpe! átkozott! — Csak azért se!

Tulpe: Tőlem! Nem akarok ajándékot tőled!

Hete: Persze! Mert nem kap!

(Pleske és Hanke jönnek; nem is jönnek, a vihar, amely örült erejével a háznak zúdult, valósággal belódítja őket a pitvarba, Pleske nevet ezen; görvélyes, félig gyermekessé öregedett ficzkó, rongyokba burkolva. Hanke átkozódik; amolyan fiatal naplopó. A nyitott ajtón látszik, amint mind a ketten a pitvar pallójára rázzák a sapkájukról meg a ruhájukról a havat. Mind a kettőnek batyuja van.)

Pleske: Micsoda jég, mennydörgős menköl! Ezt a nyomoruságos viskót, ezt egyszer, igen egyszer, — alkalomadtán összedönti.

Hete (mikor meglátja a két alakot, meggondolja a dolgot, újból előhuzza holmijait a szalmazsák alól, aztán a férfiak előtt elsurranva, kiszalad a lépcsőre).

Pleske (utánakiált Hetének):

Mit futsz-futsz, te? — Gyáva, — hiszen nem bántunk . . . nem bántunk. Mi, Hanke? Ugy-e?

Tulpe (a kályhán a fazékkal foglalatokodik, amelyben burgonya fő):

Nincs ennek esze. Ez még azt hiszi, hogy éhesek vónánk a holmijára.

Pleske (belép):

O, Urunk, Jesszus! Ti emberek! No, itt . . . itt betelik a mérték. — Jó estét, . . . estét, — no. Pokoli, pokoli! Micsoda idő . . . micsoda idő! — Amilyen hosszú vagyok . . . igen . . . amilyen hosszú vagyok . . . elvágódtam — amilyen hosszú vagyok.

(Roskadozó lábakkal az asztalhoz sántikált. Itt leteszi batyuját és reszkető fejét — amelyen fehér a haj s amelyben folyós a szeme — Tulpe felé fordítja. Közbe még liheg az erőlködéstől, köhög és topog, hogy fölmelegedjék. Közbe Hanke is bejött a szobába. Koldustarisznyáját az ajtó mellé tette; reszket a hidegtől és azonnal fűteni kezd; a kályhát megtömi száraz rőzsével.)

Tulpe: No, merrül gyűsz?

Pleske: Én? En? Hogy merrül? Tyű, nagyon, — nagyon messzirű. A felvéget jártam . . . futottam be.

Tulpe: Hoztál valamit?

Pleske: Igen, igen, szép dolgokat — szép dolgaim — vannak. — A kántornál kaptam . . . kaptam egy garast, igen, azt — és fönn a kocsmárosnál . . . fönn — a kocsmárosnál, kaptam egy bögrével, igen . . . egy bögrével . . . egy bögre levest kaptam.

Tulpe: Mindjárt oda is teszem a tűzre. Add csak! (A batyuból kiemeli a bögrét, fölteszi az asztalra és tovább kótorász.)

Pleske: Egy vég . . . egy kolbásznak a vége, igen, — az is . . . az is közte van. A mészáros . . . a Seipelt-mészáros adta . . . adta nekem.

Tulpe: Pénzt? Azt mennyit hoztál?

Pleske: Három huszast, igen . . . három huszast, . . . gondolom, annyit . . .

Tulpe: Ide azzal is. Elteszem neked.

Hete (visszatér): Milyen buta is maga, hogy mindent kiad a keziből. (A kályhához megy.)

Tulpe: Törődj csak a magad dolgával.

Hanke: Hisz a vőlegénye!

Hete: Oh jaj! jaj!

Hanke: Aztán kell, hogy a menyasszonyának hozzon mi-egymást. Ez már így szokás.

Pleske: Tartsd bolonddá...; tartsd bolonddá... akit akarsz, igen... akit akarsz, igen. Az öreg embert... az öreg embert... azt hagyd te békében.

Hete (csufolódva majmolja az öreg Pleske dadogását):

Az öreg Pleske... az öreg Pleske... az majd nemsokára... nemsokára dadogni se tud. Az nemsokára... nemsokára... e-e-e-gy-gy egy szót se... tu-tu-tud kinyögni, igen.

Pleske (botot emel rája):

De most már pusztulj, te... pusztulj... te!

Hete: Aztán ki elől, he?

Pleske: De most pusztulj, te!...

Tulpe: Huzz rá egyet!

Pleske: Pusztulj — te!

Hanke: Ugyan, hagyd, legyen az övé az utolsó szó.

Pleske: Ti nyughassatok!

Hete (fölhasználja az alkalmas pillanatot, amelyben Hankének Pleskevel van dolga, hogy Hanke háta mögött a tarisznyájából villámgyorsan elcsenjen valamit; a zsákmányával eliramodik).

Tulpe (aki ezt észrevette, kaczag; de úgy, hogy a teste rázkódik belé).

Hanke: Ezen nincs mit nevetni.

Tulpe (még mindig kaczag):

Ugyan, ugy-e, aztán itt állja meg az ember nevetés nélkül.

Pleske: Oh, Jesszus, Jesszus! nézz csak utána.

Tulpe: Nézd csak meg a holmidat. Ugy lehet, valamivel kevesebb lett.

Hanke (megfordul, észreveszi, hogy megcsalták):

A szemét!! (Hete után rohan.) Ha megfoglak! (Dobogás hallatszik, futkározás hangja, elfojtott kiáltás).

Pleske: Fene egy leány! Fene egy leány! (Mindenféle hangnemben röhög.)

Tulpe (szabadjára ereszti a röhögését Hirtelen félbeszakad mindkettőjük jókedve, mert valaki hevesen fölrántja az ajtót).

Pleske: No, mi az?

(Heves szélroham zudul a háznak. Jeges hó verődik az ablakhoz. Pillanatra csönd. Most megjelenik *Gottwald* tanító; fekete a szakálla, úgy harminczkétéves lehet; karján *Mattern* Hannele, aki körülbelül tizennégy éves. A leány folytonosan nyöszörög; hosszú vörös haja kibontva és beborítja a tanító vállát. Arczczal a férfi nyakára borul, karjai bágyadtan és élettelenül lecsüggnek. Eppen csak a legszükségesebb ruha van rajta, kendőkbe burkolták. *Gottwald*, aki ügyet sem vet a jelenlevőkre, roppant gonddal arra az ágyra tekinteli terhét, mely az ablaktól jobbfelé áll. A favágó — *Seidel* a neve — szintén belépett; kezében lámpás, tejsze, fűrész, aztán

egy csomó vizesrongy; erősen deresedő fején félrecsapva elviselt vadászkalapja.)

Pleske (bambán és megrökönyödve maga elé bámul):

Hé, hé, héé! Mi történik itt, — mi történik itt?

Gottwald (takarókat terít a leányra és a maga köpenyét is ráborítja):

Seidel, hamar, melegítsen egy pár téglát!

Seidel: Gyorsan, gyorsan! Egy pár téglát! Előre, előre! Mindig adjatok, amit kérnek.

Tulpe: Mi bajotok van vele?

Seidel: Ej, hagyjátok a kérdezősködést. (Tulpeval gyorsan el.)

Gottwald (megnyugtató hangon Hannelehez): Csöndesedj, csöndesedj! Ne tarts semmitől. Nem esik bajod.

Hannele (vacognak a fogai): Ugy félek! Ugy félek!

Gottwald: De éppen ez. Hiszen nem kell semmitől sem félned. Hiszen senkisé fog bántani.

Hannele: Az apa, az apa. . .

Gottwald: Hiszen nincsen itt.

Hannele: Ugy félek, ha az apám jön.

Gottwald: De nem jön. Ugyan higgyél nekem.

(Valaki lerohan a lépcsőn.)

Hete (egy reszelővasat magasra emel):

No lám: Hanke még ilyent is kap ajándékba.

Hanke (aki nyomon követte, utoléri, és ki akarja csavarni a kezéből a reszelőt, Hete azonban gyors mozdulattal a szoba közepére hajtja).

Hannele (ijedt sikolylyal): Jön! —
Jöön!

(Félig fölemelkedik, fejét előrenyújtja; a legrettenetesebb rémület kifejezése ül halvány, beteg, kintől eltorzult arcocskáján; a tekintetével arra mered, ahonnan a láрма hallatszik. Hete kiszabadult Hanke karmai közül és bement a hátsó szobába. Hanke belép, hogy elvigye a reszelővasat.)

Hanke: Majd hozzád dörzsölöm. Te közönséges, te.

Gottwald (Hannelehez): Nyugodt lehetsz, Hannele. (Hankehoz): Mi baja? Mit akar?

Hanke (elcsudálkozva): Hogy én? . .
Hogy mit akarok?

Hete (bedugja a fejét az ajtón, kiáltva):
Enyveskezül! Tolvaj!

Hanke (fenyegetőleg): Ezt nem viszed el szárazon! Majd megfizetek ezért.

Gottwald: Csöndet kérek; beteg van!

Hanke (fölemelte a reszelővasat és elrejtí a rubája közt. Egy kicsit elszégyenkezve hátrafelé sompolyog): Mi történt itt?

Seidel (visszatér; két téglát hoz):
Egyelőre ennyit hoztam.

Gottwald (az ujjával megérinti a téglát, mint aki megpróbálja, hogy elég meleg-e):
Már elég lenne?

Seidel: Siettem. (Az egyik téglát a leány lábaihoz teszi.)

Gottwald (másik helyre is mutat): A másikat tedd ide.

Seidel: Még föl sem melegedett.

Gottwald: Szinte rázza a hideg.

(Tulpe is bejött Seidel után, őt meg Hete és Pleske követik. Az ajtóban más szegényházbeli lakó is megjelenik. Csupa kétes alak. Izgatottak a kíváncsiságtól, eleinte csak sugdolódnak, aztán mindinkább hangosabbak lesznek és mind közelebb merészkednek.)

Tulpe (aki az ágyhoz legközelebb áll, csipőre tett kezekkel):

Forró vizet és pálinkát neki, ha valami baja van.

Seidel (pálinkástüveget huz elő. Pleske és Hanke is):

Egy kis maradékocska lenne itt.

Tulpe (már a kályha mellett): Ide vele!

Seidel: Forró viz van-e?

Tulpe: Hajaj, de még milyen; ökröt lehetne megfőzni benne.

Gottwald: Es egy kis cukrot bele, ha van.

Hete: Honnan vennénk még cukrot is?

Tulpe: Hiszen van neked. Ugyan ne beszélj olyan butákat,

Hete: Nekem? Czukrom? Nincs.
(Kényszeredetten nevet.)

Tulpe: Hiszen hoztál. Láttam, az előbb. A kendőben. Mit hazudsz még itt.

Seidel: Hozd hát. Hozd.

Hanke: Fuss, Hete, fuss!

Seidel: Hiszen látod, milyen rosszul van szegény.

Hete (megátalkodottan):

Ó, tőlem! . . .

Pleske: Azt a czukrot . . . hozd!

Hete: Van a botosnál. (Elsiet.)

Seidel: Legfőbb ideje, hogy elhordad magad. Kaphattál volna nehányat. Nem köszönted volna meg.

Pleske (egy pillanatra kiment, most visszatér):

Ilyen az ilyen lány . . . az ilyen lány.

Seidel: Majd megtanítanám én. Vólnék csak az előljáró helyébe; fognék egy botot és — fene egye — majd dolgozna! Egy olyan lány, mint ez, . . . fiatal és erős. Mit kell ennek a szegényház?

Pleske: E-e-gy egy kevés . . . kevés morzsát . . . e-e-gy kevés czukormorzsát — ta-ta-találtam, igen, találtam.

Hanke (szipákol, mintha a grog illatát szűrcsölné):

Igy már aztán én is szívesen lennék beteg.

Schmidt (a hivatalsszolga belép; kezében lámpás. Tolakodó bizalmassággal): Helyet, az előljáró ur jön.

(Berger, az előljáró, belép. Tartalékos kapitány és ez a külsejéről is felismerhető. Kis bajusza van. Még fiatalos, jóságos az arcza, a haja már erősen őszül. Hosszu felsőkabát rajta, ami némi előkelő külsőt kölcsönöz neki. Kezében bot. Karimás kalapja helykén és félrecsapva a fején. Mintha egy kicsit hányaveti volna.)

A szegényház lakói: Jó estét, előljáró ur; 'estét kapitány ur!

Berger: 'Estét! (Kalapját, botját, felsőkabátját leteszi. A kezével int.) Kifelé!

(Schmidt kilökdösi a szegényeket s a hátsó szobába gyömöszöli valamennyit.)

Berger: Jó estét, Gottwald ur. (Kezet nyújt neki.) No, hogy állunk?

Gottwald: Bizony a vízből huzzuk ki-

Seidel (előlép): Engedelmet, előljáró ur. (Közbe szalutál, mert régebben katona volt.) Valami kis dolgom volt még a kovácsműhelyben. A fejszém nyelét akartam megvasaltatni. És amint kigyűvök a műhelyből . . . tetszik tudni, az alsó kovácsnál voltam . . . Hát van az a tó. Majdnem akkora, mint egy tenger. (Gottwaldhoz.) No, igen, igaz; hát nem? Majdnem akkora. És amint tetszik tudni, előljáró ur, van ott egy lék, amelyik sose fagy be. De soha,

sohasem fagy be. Még egész kis fiu voltam . . .

Berger: No — és aztán? Mi történt aztán?

Seidel (megint szalutál): No, és amint aztán . . . hogy kilépek a műhelyből, a hold éppen kibujt, valami nyöszörgést hallok. Először azt hiszem, hogy a fülem cseng. De már akkor látom, hogy valaki van a tavon. Es mindig közelebb ér a lékhez. Kiáltok, — hát már akkor el is tűnt. No, gondolhatják, a műhelybe rohanok, fölkapok egy deszkát, egy szót se szólok és utczu, neki a tónak. A deszkát a jégre teszem. Egy-kettő-háromra, — már akkor megragadtam a kontyánál fogvást.

Berger: Ez már derekas dolog, Seidel. Máskor mindig csak verekedésről hallani; valakit véresre vertek, beverték a koponyáját, összetörték a csontját, meg ilyeneket. Ez már aztán más. Derék dolog. — Aztán mindjárt idehozta?

Seidel: Gottwald tanító ur . . .

Gottwald: Véletlenül éppen arra jártam. A tanítógyűlésből jöttem. Hát elsőbb magamhoz vittem. A feleségem gyorsan összeszedett egyet-mást, hogy legalább szárazon legyen.

Berger: Hát aztán mi a magyarázata a dolognak?

Seidel (huzódva): Na, . . . hát szegény a Mattern kőműves mostohaanyja.

Berger (egy pillanatra meghökkenve): Kié? . . . Az a gazember!

Seidel: Hat hete, hogy az anyja meghalt. A többi magától is kitalálja az ember. Hogy hadonászott és rugdalódzott, szegény, mert az hitte, hogy az apja karjai közt van.

Berger (morog): Egy olyan gazember.

Seidel: Most megint csak ott ül az alsó kocsmában és tegnap óta egy-huzamban iszik. Annyi italt kap, amennyit csak akar.

Berger: Most az egyszer majd megkeserítjük az italát. (Az ágy fölé hajlik, hogy megszólítsa Hannelét.) Te! kis lányom! mond csak! Ugy nyöszörögsz. Nincs okod, hogy olyan félve nézz reám. Hiszen én nem bántlak. Aztán hogy hívnak? — Hogy mondod? Nem értettem — — (Főlegyenesedik.) Azt hiszem, nyakas egy kicsit a kislány.

Gottwald: Csak meg van ijedve. — Hannele!

Hannele (alig hallhatóan): Tessék.

Gottwald: Szépen felelned kell az előjárónak.

Hannele (reszketve): Istenem, úgy fádom.

Seidel (bozza a grogot): No, igyál egy kortyot, ez jó.

Hannele (mint előbb): Istenem, olyan éhes vagyok.

Gottwald (az előljáróhoz): Aztán ha adunk neki valamit, nem kell neki.

Hannele: Edes istenkém, olyan nagyon fáj,

Gottwald: Mid fáj?

Hannele: Ugy félek.

Berger: De hát ki bánt? Kicsoda? ki vele! Kedves gyermekem, egy szavadat sem értem. Akkor nem segíthetek rajtad. — Hallgass csak rám, kis lánykám! Rosszul bánt veled a mostohaapád? Ugy értem: ütötte? — Becsukott? kidobott hazulról, valami ilyesmi, mi? — Nagy isten, hát . . .

Seidel: A leány nem beszédes természetű. Ameddig nincs valami nagy baj, addig hallgat. Olyan néma, mint teszem a bárány. Bizony.

Berger: Szeretnék valami bizonyosat tudni. Talán mégis megcsiphetnék azt a ficzkót

Gottwald: Eszeveszetten fél attól az embertől.

Seidel: Régi nóta.. azzal a gazemberrel. Tudnék róla.. ha beszélni akarnék.. Hisz mindenkinek tudja... Megkérdezhet, akit akar. Csak azt csodálom, hogy a lány még kibirta. Nem is hinné az ember, hogy ez lehetséges.

Berger: Hát mit művelt vele?

Seidel: No — hát — mindenfélét — bizony. Este kilenczkor kiveri hazulról — még akkor is, ha olyan az idő, mint ma; — aztán, hozzon egy huszast haza! Nohát, minek másnak, mint elinni. Honnan szerezzen a leány egy huszast neki? Így féléczakát is a szabadban töltött. — Mert ha haza ment és nem vitt pénzt . . . az emberek összeszaladtak, úgy jajgatott, majdnem azt lehetne mondani, bömbölt. Bizony.

Gottwald: Az anyja mégis védte.

Berger: A fizkót mindenesetre rögtön bevitetem. Már ugyanis régen föl van jegyezve. No, nézd csak kislány, nézz rám kicsikém.

Hannele (könyörögve): Oh kérem, — kérem, — kérem, — kérem!

Seidel: Ebből ugyan nehezen huz ki valakit.

Gottwald (szeliden): Hannele!

Hannele: Tessék.

Gottwald: Ismersz engem?

Hannele: Igen.

Gottwald: Hát ki vagyok?

Hannele: A — a tanító ur — Gottwald.

Gottwald: Az. No, látod. Hiszen én mindig jót akarok veled. Most hát elbeszélheted nekem . . . hogy is volt?

Lenn voltál a Kovács-tónál . . . Miért nem maradtál otthon? No? Miért?

Hannele: Ugy félek.

Berger: Nézd, mi egészen félrevonulunk. Mond el csak a tanító urnak egyedül.

Hannele (vadul és titokzatosan): Szólítottak.

Gottwald: Ki szólított?

Hannele: Mi urunk, Jézus.

Gottwald: Hol hívott téged mi urunk, Jézus?

Hannele: A vízben.

Gottwald: Hol?

Hannele: No, odalenn, — a vízben.

Berger (megváltoztatja elhatározását és fölhuzza felsőkabátját): Ide mindenkéül elött orvos kell. Gondolom még ott lesz a vendéglőben.

Gottwald: Mindjárt elküldtem a testvérekhez is. A gyermeket okvetlenül ápolni kell.

Berger: Megyek és szólok az orvosnak. (Schmidthez.) Maga pedig menjen a rendőrbiztosért. A vendéglőben várom. Jó éjszakát, Gottwald ur. Azt a fecskót még ma hűvösre teszszük. (Schmidt-tel el. Hannele elalszik.)

Seidel (egy kis szünet után): No hiszen az az igaz! Az ugyan óvakodni fog, hogy becsukja.

Gottwald: Ugyan? Miért?

Seidel: O már tudja, hogy miért. Hát kitől származott az a gyerek a világra?

Gottwald: Ugyan, Seidel, az csak olyan szóbeszéd.

Seidel: No tudja, az az ur ide-oda élt.

Gottwald: Mennyi mindent összehazudoznak is az emberek! A felét se lehet elhinni. Bár inkább az orvos jönne gyorsabban.

Seidel (halkan):

Azt hiszem, a leány nem kel többé föl.

(Wachler doktor belép; körülbelül harmincznégy éves, komoly ur.)

Wachler doktor: Jó estét.

Gottwald: Jó estét.

Seidel (lesegíti a bundáját): 'Estét doktor ur!

Wachler doktor (melegíti a kezét a kályhánál.) Még egy gyertya kéne. (A hátsó szobában verkli szólal meg.) Ezek odaát, úgy látszik, megőrültek.

Seidel (kinyitja a hátsó szoba ajtaját, beszél):

Csendesebben is lehetnétek. (A láрма elcsittul, Seidel bemegy a hátsó szobába.)

Wachler doktor: Gottwald urhoz van szerencsém, úgy-e?

Gottwald: Gottwald a nevem.

Wachler doktor: Hallom, vízbe ugrott.

Gottwald: Bizonyosan nem tudta már szegény, hogy mit tegyen.

(Kis szünet.)

Wachler doktor (az ágyhoz lép, figyel): Ugy-e álmában beszél?

Hannele: Millió csillagocska. (Wachler és Gottwald figyelik. A holdsugár besűrődik az ablakon és megvilágítja a csoportot.) Miért bántasz? Jaj, jaj! A lelkem is érzi, úgy fáj.

Wachler doktor (óvatosan fölemeli Hannele nyakán az inget):

Mintha szíjat hasítottak volna a testéből.

Seidel. Így feküdt az anyja is a kóporsóban.

Wachler doktor: Siralmas! Siralmas.

Hannele (elváltoztatott hangon; durcúsan):

Nem lehet. Nem lehet. Nem megyek haza Holle asszonyhoz, — oda kell mennem — a kutba Ereszsz hát — apám. Megint pálinkát ittál, pfuj, milyen rossz szagu. Hallga, hogy zug az erdő! Ma reggel kidőlt egy fa a hegyen. Csak tűz ne támadjon. — — Ha nincsen kő a szabónak a zsebében és vasaló a kezében, a hegyeken tulra

elsodorja a vihar. Hallga! hogy viharzik! — — —

(Márta testvér, a diakonissza, jön.)

Gottwald: Jó estét, testvér.

Márta (bólint).

Gottwald (odalép a diakonisszához, aki az ápoláshoz szükséges dolgokat előkészíti; ketten a háttérben beszélgetnek):

Hannele: Hol van az édesanyám? Az égben? Óh, óóh, milyen messze! (Fölveti a szemét, idegenül körültekint, megdörzsöli a szemét és alig hallhatóan beszél.) Hol — is — vagyok — há?

Wachler doktor (fölkéje hajol): Jó embereknel.

Hannele: Szomjas vagyok.

Wachler doktor: Vize!

Seidel (aki hozott még egy gyertyát, megy a vizért).

Wachler doktor: Fáj valahol?

Hannele (rázza a fejét).

Wachler doktor. Nem? Nézd csak, hiszen mi nem vagyunk olyan rossz emberek.

Hannele. Maga a doktor bácsi?

Wachler. Igen.

Hannele. Akkor én — bizonyosan beteg vagyok?

Wachler. Egy kicsit; nem nagyon.

Hannele. Meg akar gyógyítani?

Wachler (gyorsan megvizsgálja). Itt

fáj? Itt? Itt sem? Hát itt? — Nincs okod, hogy ilyen ijedten nézz reám; én nem bántlak. Mit érzel itt? Fáj itt?

Gottwald (visszatér az ágyához): Felelj a doktor urnak, Hannele!

Hannele (bensőségteljes, könnyörgő, sirástól reszkető hangon): Oh, kedves Gottwald ur.

Gottwald: Ügyelj csak szépen arra, hogy mit kérdez az orvos ur, és felelj okosan. (Hannele rázza a fejét.) Miért nem akarsz?

Hannele: Mert . . . mert . . . úgy szeretnék az édesanyámhoz menni.

Gottwald (meghatottan simogatja Hannele haját): Ne beszélj ilyeneket

(Kis szünet. Az orvos fölkészülődik. Sőhajt, aztán egy pillanatra elgondolkozik. Márta te tvér fölvette az asztalról a gyertyát.

Wachler (magához inti Mártát): Kérem csak, testvér. (Az asztalhoz megy vele és halk hangon utasításokat ad neki. Gottwald is a kalapja után nyúl és várakozik. Tekintete hol Hanneleéra, hol az orvosra, hol a diakonisszára esik.)

Wachler (befejezte a beszélgetést): Valószínűleg visszajövök még. A gyógyszereket különben elküldöm. (Gottwald-hoz.) Azt beszélük, hogy már letartóztaták; a »Kard«-hoz címzett kocsmban.

Márta: Nekem legalább éppen most beszéltek.

Wachler (felölti bundáját Seidelhez):
 Ugy-e, aljón velem a gyógyszer-
 tárig?

(Az orvos, Gottwald és Seidel elmenőben
 halkan köszöntik Mártát.)

Gottwald (mintha most jutna eszébe):
 Mi a véleménye, orvos ur?

(Mindhárman el. Hannele mellett most
 csak a diakonissza van. Tejet önt egy
 bögrécskébe. Közbe Hannele kinyitja a
 szemét és figyeli.)

Hannele: Ugy-e, az ur Jézustól
 jöttél?

Márta: Hogy mondtad?

Hannele: Hogy az ur Jézustól jö-
 tél-e?

Márta: Hát nem ismersz már, kis
 Hannele? Hiszen én vagyok a Márta
 néni. A kedves testvér. Hát nem? ...
 Hiszen voltál is már nálunk, nem
 emlékszel már? Együtt imádkoztunk és
 szép énekeket énekeltünk. Nem emlék-
 szel?

Hannele (örvendezve bólint): Ah, szép
 énekeket!

Márta: Az Isten nevében most szé-
 pen ápolni foglak, amig csak meg nem
 gyógyulsz.

Hannele: En nem akarok meggyó-
 gyulni.

Márta (odaviszi hozzá a tejet): Az or-
 vos ur azt mondta, hogy egy kis tejet

muszáj innod, hogy megint magadhoz térj.

Hannele (huzódik): En nem akarok meggyógyulni.

Márta: Nem akarsz meggyógyulni? No, no, ne légy olyan csacsi. Jer, jer, szépen felkötöm a hajad. (Megteszi.)

Hannele (halkan sírdogál): En nem akarok meggyógyulni.

Márta: Aztán miért?

Hannele: Ugy szeretnék . . . ugy szeretnék az égbe jutni.

Márta: Az nem tőlünk függ, gyermekem. Várnunk kell, amíg az Isten szólit. De ha bűneidet megbánod . . .

Hannele (buzgón): Oh, testvér, oly nagyon bánom . . .

Márta: Es az Ur Jézus Krisztusban hiszesz.

Hannele: Hiszek az Ur Jézus Krisztusban.

Márta: Akkor megvigasztalva és nyugodtan várakozhatol. Most megigazitom párnáidat és te elalszol.

Hannele: Nem tudok aludni.

Márta: Próbáld csak meg.

Hannele: Márta néni!

Márta: Nos?

Hannele: Márta néni, van olyan bűn is, . . . olyan bűn is, amelyre nincs bocsánat?

Márta: Most aludj csak, kis Hannele! Ne izgasd föl magad.

Hannele: Oh, kérem, nagyon szépen kérem, mondja meg . . .

Márta: Van olyan bűn is. Minden bizonynyal. A szentlélek ellen való vétkek.

Hannele: Es ha elkövettem ilyent.

Márta: Ugyan; te! . . . Csak az egészen rossz emberek. Mint Judás, aki Jézus urunkat elárulta.

Hannele: Es mégis . . . mégis úgy lehet.

Márta: Most aludnod kell.

Hannele: Ugy félek.

Márta: Ugyan mitől?

Hannele: Ha olyan vétket követtem volna el.

Márta: Nem követtél el olyant.

Hannele (görcsösen belekapaszkodik a testvére és belebámul a sötétbe): Ah, testvér, testvér!

Márta: Légy csak egészen nyugodt.

Hannele: Testvér.

Márta: Mi az?

Hannele: Mindjárt bejön. Nem hallod?

Márta: Semmit sem hallok.

Hannele: Az ő hangja. Künn. Hallgasd csak!

Márta: Mire gondolsz már megint?

Hannele: Az apám — az apám — ott áll.

Márta: Ugyan hol?

Hannele: Hát nézd.

Márta: Hol?

Hannele: Az ágy lábánál.

Márta: Ugyan. Itt egy kabát lóg, és ez itt egy kalap. Elviszszük innen a csunya holmit, — átviszszük Pleske bácsihoz. Hozok mindjárt egy kis vizet is és hideg borogatást csinállok neked. Nem félsz, ha egy perczre magadra hagylak. De egészen, egészen nyugodtan és csöndesen kell lenned.

Hannele: Oh, milyen ostoba is vagyok. Csak egy kabát volt, ugy-e? és egy kalap?

Márta: De egészen, egészen csöndesen légy, mindjárt jönök vissza. (Megindul, de vissza kell térnie, mert a pitvarban koromsetétség uralkodik.) Ide kiállítom a pitvarba a gyertyát. (Gyöngédén még egyszer megfenyegeli az ujjával.) Es egészen, egészen csöndes légy. (El.)

(Csaknem teljes a sötétség. Hannele ágyának lábánál megjelenik Mattern kőműves alakja. Részeget, visszataszító arcz. Durva, vörös a haja; elnyűtt katonasipka, amelynek még ellenzője sincs, a fején. Szerszámai a balkezeben; jobbjára szij csavarodik; úgy áll, oly feszült várakozásban, mint lesben a vadász; minden pillanatban kész, hogy neki essen Hannelének. A jelenség sápadt fényt áraszt magából, amely megvilágítja Hannele ágyát.)

Hannele (szemét ijedten földi el a kezével, nyöszörög, vergődik és halk vinnyogó hangokat hallat).

A jelenés (fojtott hangon, amely rekedt a dühtől):

Hol maradsz? Hol voltál, leány? Mit műveltél? Majd megtanítlak. Csak vigyázz, majd megtanítlak. Mit fecsegtél az embereknek? Hogy én ütöttelek és rosszul bántam veled? He? Igaz ez? te nem vagy az én gyermekem. Mozdulj. Semmi közöm hozzád. Kirughatnálak az utczára . . . Kelj föl és rakj tüzet. Meglesz-e már? Kegyelemből és irgalomból tartlak a házamnál. Ráadásul még lustálkodnál is? Mi? Lesz-e már? Addig verlek, amig, amig — —

(Hannele — szemei csukva — rettenetes erőlködéssel fölkel, odavánszorog a kályhához, kinyitja az ajtócskát; akkor ájultan összeomlik. Márta testvér, kezében a gyertyával és a korsó vízzel ebben a pillanatban belép. A Mattern-jelenés eltűnik. A nővér meghökken, meglátja Hannelét, aki a hamuban fekszik, megijed »Urunk Jézus!« — kiáltja. Leteszi a gyertyát s a korsót, Hanneléhez fut és fölemeli a földről. Kiáltását a szegényház többi lakói is meghallották és jönnek.)

Márta: Csak vizért kellett mennem, és közbe kiszállt az ágyból. Kérem, Hedvig, segítsen nekem!

Hanke: No, Hete, most ügyelj, más-kép minden csontod összetörhetik belé.

Pleske: Ennek a leánynak e-e-ennek a leánynak a-a-azt hiszem, — kedves testvér, kedves testvér — va-va-valaki-valaki egyet-egyet-tett.

Tulpe: Lehet — hogy a gyereket — még meg is boszorkányozták.

Hanke (hangosan): Ez a végét járja, én csak aszondom.

Márta: (Hedvig segítségével visszatette Hannelet az ágyra): Jó ember, megiehet, hogy teljesen igaza van, de kérem, a beteget nem szabad tovább izgatnunk, ugy-e, ezt maguk is belátják!

Pleske (Hankehoz): Buta vagy buta vagy . . . buta; hogy megtudd, igen — és semmi más. A betegnek a betegnek, — azt még a gyerek is tudja — a betegnek nyugalom köll.

Hete (utánozza): A betegnek . . . A be-be-be-be-betegnek . . .

Márta: Nagyon — nagyon szépen kérem, — nagyon szépen megkérném . . .

Tulpe: A testvérnek igaza van; hordd el magad.

Hanke: Megyünk mi magunktól is, ha kedvünk tartja.

Hete: Hogy tán még a tyukketreczben háljunk?

Pleske: Neked még — neked — még
— lesz hely, — igen — tudod te már,
hol...

(A szegények mind el.)

Hannele (fölnyitja a szemét; ijedten):
E . . . elment?

Márta: Már elmentek az emberek.
Csak nem ijedtél meg tőlük, Hannele?

Hannele (még mindig remegve):

Az apám elment?

Márta: Hiszen nem is volt itt.

Hannele: De igen, testvér, igen!

Márta: Azt talán álmodtad.

Hannele (mély sóhajjal, buzgón imádkozva):

Oh, édes ur Jézus! Oh, édes ur, Jézus!
Gyönyörűséges, jóságos Jézuskám:
hát végy magadhoz, hát végy már magadhoz engem.

(Más hangon.)

Oh, szelne bár,

Oh, elvinne már;

Hogy senkise lásson,

Ne szapuljon már!

Testvér, bizonyosan tudom.

Márta: Mit tudsz bizonyosan.

Hannele: Megigérte nekem. Az égbe
jutok, megigérte nekem.

Márta: Hm.

Hannele: Tudod ki?

Márta: Ki?

Hannele (titokzatosan a fülébe sugja):
A kedves — Gottwald ur.

Márta: Hannele, tudod mit? Most aludjál.

Hannele: Testvér, ugy-e? A Gottwald tanító ur szép ember. Henrik a neve. Ugy-e? A Henrik név szép név ugy-e? (Bensőségteljesen.) Te kedves, édes Henrik! Testvérl tudod mit? Lakodalmat csapunk. Igen, igen, mi ketten: Gottwald tanító ur, meg én.

Es hogy a lagzi véget ért,

Útra is kélt a pár;

Kicsi, söét kamrába, hej!

Hószin ágy vette már.

Szép körszakála van. . . (Elragadtatással.) A fején illatozó virág nő. — Haliga! — szólit! Nem hallod?

Márta: Aludj, Hannele, aludj, senki sem szólit.

Hannele: Ez az ur Jézus volt. — Haliga! hallod? most ujra szólit: «Hannele!» — egész érthetően: «Hannele!» Egészen, egészen érthetően. Edes, jöjj velem te is.

Márta: Majd ha az isten elszólit, szívesen megvek.

Hannele (most megint ráesik a holdfény; mintha édes illatokat szivna magába, fejét előre nyújtja):

Testvér, nem érzesz semmit?

Márta: Nem, Hannele.

Hannele: Az orgonavirág illatát?
(Mindig fokozódó, tulvilági önkívületben.)
Hallgasd hát! Figyeld hát! Hogy mi ez?
(A távol messzeségből édes hangokat hallani.) Ezek az angyalok. Hát nem hallod?

Márta: Hogyne hallanám, hogyne; de, tudod mit? Szép csöndesen az oldaladra fordulsz és nyugodtan alszol holnap reggelig.

Hannele: Te is tudod azt az éneket?

Márta: Melyiket, gyermekem?

Hannele: Csitt, baba, csitt! . .

Márta: Szeretnéd hallani?

Hannele (visszahanyatlík és simogatja a testvér kezét): Nénikém, énekelj el! Nénikém, énekelj!

Márta (eloltja a gyertyát, az ágy fölé hajlik és a dallamot csak jelezve: szavalja a verset; a távoli muzsika folyton hangzik):

Csitt, baba, csitt!

Bárányt látok, kiesit!

(Most már énekl; egészen besötétedik.)

Csitt, baba, csitt!

Bárányt látok, kiesit!

Betévedt a kertbe talán,

Zöld gyepen sétál most, na lám!

Csitt, baba, csitt!

(Derengő világosság árad szét a szegényes szobában. Az ágy szélén halvány, kísértet-szerű asszonyalak ül; sovány, meztelen karjaira támaszkodva előre hajlik. A lábán

nincs czipő. Fehér haja kibontva, el-
takarja halántékát, és egész a takaróig
ér. Az arcza lesoványodott és összeaszott;
mélyen beesett szemével, bár erősen
leszorítja, mintha látná Hannelet. Hangja
olyan egyhangu, mint az alvajáróké.
Mielőtt kimondaná a szót, hangtalanul
mozgatja a száját; látszik, hogy a beszéd
nehezeére esik. Koravén, beesett arczu,
lesoványodott alak és alig van ruha rajta.

Az asszonyalak: Hannele!

Hannele (ugyancsak lehunyszemekkel):
Anyácskám, édes anyácskám, te vagy
mellettem?

Az asszony: Igen. Drága Üdvözlőnk
lábát könyeimmal mostam és hajam-
mal szárítottam föl.

Hannele: Követségbe jöttél hozzám?

Az asszony: Igen.

Hannele: Messziről jössz?

Az asszony: Az éjszakán keresztül
százezer mértföldnyiről.

Hannele: Anyám, milyen vagy?

Az asszony: Mint minden gyermeke
a világnak.

Hannele: A szájadból gyöngyvirág
nő . . . A hangod cseng, mint a ha-
rang.

Az asszony: Nem tiszta csengés az.

Hannele: Anyám, édes anyám, mily
ragyogó is vagy szépségedben.

Az asszony: Az angyalok az égben
ezerszer szebbek.

Hannele: Miért nem vagy te is olyan szép, mint ők.

Az asszony: Sokat szenvedtem érted.

Hannele: Anyácskám, maradj nálam.

Az asszony (főlemelkedik): Mennem kell.

Hannele: Szép ott, ahol vagy?

Az asszony: Végtelen, végtelen mezők; szél nem éri, vihartól, jégtől az Ur oltalmazza.

Hannele: Ha elfáradtál, pihenhetsz?

Az asszony: Pihenek.

Hannele: Ha éhezel, van mit enned?

Az asszony: Gyümölcsökkel és hussal csittitom éhségemet. Ha szomjazom, aranyos bort iszom. (Hátrál.)

Hannele: Anyám, elmegy?

Az asszony: Isten szólít.

Hannele: Az Isten hangosan szólít?

Az asszony: Hangosan szólít engem az Isten.

Hannele: Anyám, az egész szívem elégett.

Az asszony: Rózsákkal és liliomokkal fogja Isten büsíteni.

Hannele: Megvált engem az Isten?

Az asszony: Ismered ezt a virágot, itt a kezemben?

Hannele: Kőköröcsin.

Az asszony (Hannelenak adja a virágot): Isten zálogaképen legyen a tied. Eg veled leánykám.

Hannele: Anyácskám, maradj nálam!

Az asszony (hátrál). Kis ideig nem látsz engem és kis idő múlva újra látni fogsz.

Hannele: Félek!

Az asszony (mindjobban hátrál): Mire a szél lefujja a hegyekről a fehér porhavat, akkorra az Isten üldözőbe veszi kinzódat.

Hannele: Ne menj el!

Az asszony: Az ég gyermekei olyanok, mint az éjszaka kék villamai. — Aludj!

(Megint sötétség támad. Kedves gyermekhangok éneklék a «Csitt baba, csitt» második strófáját.)

Csitt, baba, csitt!

Vendégek vannak itt!

(Hirtelen zöldes-aranyfény ömlik a szobába. Három világos angyal alakja látható. Szép szárnyas itju mind a három, a fejükön rózsakoszoru; az ének végét kótából éneklék, amely oly hosszú, hogy a földre leér. Sem a diakonissza, sem az asszony nem láthatók.)

Jobb vendéget nem ösmerek,

Mint e kedves angyalsereg;

Csitt, baba, csitt!

Hannele (fölnyitja szemét. Elragadtatással bámul az angyalokra és csodálkozva mondja): Angyalok? (Növekvő ámulattal, kitörő örömmel, de még mindig egy csöppet kételkedve.) Angyalok!! (Ujjongva.) Angyalok!!!

(Kis szünet. Az angyalok egymásután, zenekíséret mellett, mondják el ezeket:)

Első angyal:

Nem néked szórja ám a nap,
 Az aranyát, a sugarát;
 A völgyek zöld pázsitja sem
 Tenéked szánta bársonyát.

Második angyal:

A róna, az aranykalászos,
 Nem néked termel kenyeret;
 A csorda, amely ott legel,
 Habzó tejet nem ad neked.

Harmadik angyal:

Másnak virít a földnek
 Sok sok millió virága;
 Nem feslik rózsabimbó
 A te lépted nyomába.

(Kis szünet.)

Első angyal:

A sötét éjen átal
 Üdvözlést im' hozunk;
 A boldogság varázsát
 Rejti tollazatunk.

Második angyal:

A mi ruhánk szegélye
 Téged hirdet, tavasz!
 Ajkunk pirkadó hajnal:
 Biborszín, mint amaz!

Harmadik angyal:

Lábunkról szerteárad
 Országunk fényessége;
 Boldogság villanása
 Van mindnyájunk szemébe!

MÁSODIK RÉSZ.

(Olyan a szín, mint volt az angyalok jelenése előtt: a diakonissza ott ül a Hannele ágyacskája mellett. Meggyújtja újra a gyertyát, mire Hannele fölébred. Az arcza boldogságtól sugárzik még, mintha most is látná a jelenést. Amint megösméri Márta testvér, lelkenedezve beszélni kezd.)

Hannele: Testvér! Angyalok! Márta testvér, angyalok . . . Tudod-e, ki járt itt?

Márta testvér: Hm. Felébredtél megint!

Hannele: No találja ki hát! No? (Kitörve.) Angyalok! Angyalok! Valódi angyalok! A mennyország angyalai, Márta testvér! Hiszen tudod: angyalok; hosszú szárnyu angyalok.

Márta testvér: No jó, ha ilyen szép álmod volt. . .

Hannele: Ejha, még azt mondja hogy álmodtam. De hát ez micsoda? Nézd csak. (Ugy tesz, mintha virág volna a kezében és azt mutogatná.)

Márta testvér: Hát mi ez?

Hannele: Nézd meg csak.

Márta testvér: Hm.

Hannele: Ide nézz!

Márta testvér: No lám!

Hannele: Szagold meg hát.

Márta testvér (ugy tesz, mintha egy virágot szagolna): Hm; szép.

Hannele: Vigyázz, ne oly közel. Hiszen eltöröd.

Márta testvér: Jaj be sajnálom. De hát mi is az voltaképen?

Hannele: Nos hát, kökörcsin; nem ösmered?

Márta testvér: Ah igen?

Hannele: Oh te! . . . Hozd hát ide a gyertyát. Hamar, hamar!

Márta testvér (miközben oda világít): No lám, most már látom.

Hannele: Ugy-e?

Márta testvér: De te nagyon sokat beszélsz. Csöndben kell lennünk, mert különben megharagszik ránk a doktor ur. Már el is küldte az orvosságot. Azt most szépen beveszszük majd.

Hannele: Ah, testvér! Mennyire gondomat viseli. De nem tudja, hogy mi történt. No? No? Mondja meg hát, ha tudja. Ki adta ezt nekem? No? Az aranyos kulcsocskát? No, kicsoda? No? Hová illik az aranyos kulcsocska? No?

Márta testvér: Majd holnap reggel elmondasz mindent. Akkorra pompásan kipihened magad, friss leszel és egészséges . . .

Hannele: Hiszen egészséges vagyok.

(Felül, a lába a földet éri.) No látod, hogy egészséges vagyok, testvér!

Márta testvér: De Hannele! Nem, ilyet mégse kell tenned! Ilyet nem szabad tenned!

Hannele (fölkel, félre tolja a testvért, néhány lépést tesz):

Ugyan — engedj. Ugyan — engedj. Mennem muszáj. (Megijed és mereven egy pontra néz.) Ah, mennyei atyám!

(Fekete ruhás, fekete szárnyu angyal lesz láthatóvá. Erős és magas termetű: a kezében görbe pallos van, amelyre ráhullanak a ruhájának redői. A pallos markolata fekete fátýollal van körülkötve. Komolyan és némán a kályba közelében ül; állandóan és nyugodtan Hannelét nézi. Fehér, álomszerű fény tölti be a helyiséget.)

Hannele: Ki vagy? (Semmi válasz.) Angyal vagy? (Semmi válasz.) Hozzám jössz? (Semmi válasz.) En Mattern Hannele vagyok, hozzám jössz? (Megint semmi válasz.) Osszekulcsolt kézzel, ábitatosan és alázatosan állt ott eddig Márta testvér. Most lassan kimegy.)

Hannele: Megnémitott az Isten? (Semmi válasz.) Isten küldött? (Semmi válasz.) Barátom vagy? Avagy ellenségem? (Semmi válasz.) Pallos van a ruhád redőiben? (Semmi válasz.) Brr, fázom. A szárnyad metsző hideget terjeszt. Hideg a lehelleted (Semmi válasz.) Ki vagy? (Semmi válasz. Hannelét hirtelen borzadás

fogja el. Egy kiáltással megfordul, mintha volna valaki mögötte.) Anyácskám! Anyácskám! (Bejön egy alak a diakonissza ruhájában; de sokkal szebb és fiatalabb, mint amaz s hosszú, fehérszárnya van Hannele hozzá simul s megragadja a kezét.) Anyácskám! Anyácskám! valaki van itt.

A diakonissza: Hol?

Hannele: Amott! Amott!

Diakonissza: Mért remegsz úgy?

Hannele: Félek.

A diakonissza: Ne félj, én veled vagvok.

Hannele: A fogam vaczog a félelemtől. Nem bírok magammal. Borzadok tőle.

A diakonissza: Ne félj; barátod ő.

Hannele: Kicsoda ő, anyám?

A diakonissza: Nem ősmered?

Hannele: Kicsoda ő?

A diakonissza: A halál.

Hannele: A halál. (Hannele egy darabig némán és tiszteletteljesen nézi a fekete angyalt.) Hát meg kell lennie?

A diakonissza: Ez a kapu, Hannele.

Hannele: Mindenkinék át kell mennie a kapun?

A diakonissza: Mindenkinék.

Hannele: Halál, durván fogsz engem megragadni? — O hallgat. Mindenre, amit mondok. hallgat ő, anyám!

A diakonissza: Isten szava a szivedben hangzik.

Hannele: A szívem gyakran vágyódott utánad. Es most úgy félek.

A diakonissza: Készülj.

Hannele: A meghalásra?

A diakonissza: Igen.

Hannele (kis szünet után, bátortalanul): Rongyosan és züllötten feküdjem a koporsóban?

A diakonissza: Isten majd felruház. (Kis ezüst csengőt vesz elő és csenget. Nyomban megjelenik — nesztelenül, mint a többi most következő alak is — egy kicsiny, pupos falusi szabó; aki menyasszonyi ruhát, fátyolt és koszorút hoz a karján; a kezében pedig egy pár üveg papuesot. Szökdecselő, mulatságos a járása; némán meghajlik az angyal előtt, majd a diakonissza és végül a legmélyebben Hannele előtt.)

A falusi szabó (egyre hajlongva): Matern Johanna Katharina kisasszony! (Köhécsel.) Atyja ura, ő kegyelmessége a gróf ur kegyeskedett nálam menyasszonyi ruhát rendelni.

A diakonissza (átveszi a szabótól a szoknyát s felöltözteti Hannelét): Jer, felöltöztetlek, Hannele.

Hannele (örömteljes izgalommal): Ah, hogy suhog.

A diakonissza: Fehér selyem, Hannele.

Hannele (elragadtatással néz végig magán): Az emberek csudálkozni fog-

nak, hogy ilyen szépen felcziczomázva fekszem a koporsóban.

A falusi szabó: Mattern Johanna Katharina kisasszony! (Köhécsel.) Az egész falu erről beszél. (Köhécsel.) Hogy mekkora szerencse éri önt a halálban, Hanna kisasszony! (Köhécsel.) Az ön atyja ura. (Köhécsel.) A legkegyelmesebb gróf ur — (köhécsel) az előljáró urnál jár. . .

A diakonissza (Hannele fejére teszi a koszorút): Nos, hajtsd meg fejed, menvasszonya az égne!

Hannele (gyermeki örömtől remegve): Tudod mit, Márta testvér? Örülök a halálnak . . . (Hirtelen kétkedéssel): Hiszen te vagy?

A diakonissza: Igen.

Hannele: Ugy-e te vagy, Márta testvér? Ah, mégsem: hiszen az anyácskám vagy?

A diakonissza: Igen.

Hannele: Mind a kettő vagy?

A diakonissza: Az ég gyermekei egyek az Urban.

A falusi szabó: Ha megengedi, Hannele hercegnő. (A papucsokat tartva letérdel előtte.) Ezek a legkisebb cipőcskék az országban. Mindnyájan nagylábuak: a Hedvig, az Agnes, a Lizi, a Mártha, a Minna, a Kató, az Anna és a Grethe. (Lábára huzta a papucsot.

Illik, illik! Megtaláltuk a menyasszonyt! Hannele kisasszonynak van a legparányibb lába. — Parancsoljon mászor is! Alás' szolgálja, alás' szolgálja! (Hajlongva el.)

Hannele: Alig várom már, anyácskám.

A diakonissza: Most már nem kell többé orvosságot szedned.

Hannele: Nem.

A diakonissza: Mostmár a pizstrágnál is egészségesebb leszel, Hannele!

Hannele: Igen.

A diakonissza: No jér, feküdj a halottas ágyadra. (Mégfogja a Hannele kezét, gyöngéden az ágyhoz vezeti és Hannele lefekszik.)

Hannele: No most végre mégis csak megtudom, hogy mi a halál. — —

A diakonissza: Megtudod, Hannele!

Hannele (a hátán fekszik, a kezét mintha valami virág köré kulcsolná): Van egy talizmánom.

A diakonissza: Azt szorítsd erősen a melledhez.

Hannele (ujra kezdődő félelemmel, aggodalmasan néz az angyal felé): Hat meg muszáj lennie?

(A távolból egy gyászinduló hangjai hallatszanak.)

Hannele (figyelve): Temetésre szól az ének. Seyfried mester és a bandisták.

(Az angyal feláll.) Most feláll. (Odakünn erősebb lett a vihar. Az angyal felállott s komoly, lassu lépéssel Hanneléhez közeledik.) Most felém jő. Ah, testvér, anyám! Nem is látlak már. Merre vagy? (Az angyalhoz, könyörögve.) Végezz gyorsan, te sötét, néma szellem! (Mintha lidércnyomás alatt nyögne.) Ugy nyom, ugy nyom — mintegy . . . mint egy kő. (Az angyal lassan fölemeli széles pallosát.) Meg akar . . . meg akar — semmisíteni. (Végtelen rémülettel.) Segíts, testvér!

A diakonissza (fenségesen az angyal és Hannele közé lép és mindkét kezét a Hannele szívére teszi, mintegy oltalmazva azt. Fenség, erő és gyöngédség van a szavában):

Nem szabad tennie. — Szentséges két kezem a szívedre teszem. (A fekete angyal eltűnik. Csönd. A diakonissza összekulcsolja a kezét és szelid mosolygással néz Hannelére, azután magába mélyed s az ajkát mozgatja némán. A gyászinduló hangjai közben nem haltak el. Sok tipegő lábnak óvatos kopogása hallható. Nyomban utána a közép ajtóban megjelenik a Gottwald tanító alakja. A gyászinduló elhal. Gottwald fekete ruhában van, ahogy temetésre illik; a kezében harangvirágbokrétát hoz. A czilinderét tiszteletteljesen levette és alig hogy bejött, csöndet parancsoló mozdulattal visszafordul. Mögötte iskolásgyermek jönnék: fiuk és lányok az ünneplő ruhájukban. A tanító intésére abbahagyják

a trécelést és csöndesen viselkednek. Nem merik átlépni a küszöböt. Gottwald most ünnepies arcczal a meg mindig imádkozó diakonissza felé tart.)

Gottwald (halkan): Jó napot, Márta testvér.

A diakonissza: Gottwald ur! Isten hozta!

Gottwald (Hannelét nézve, fájdalmas szánakozással rázogatja a fejét): Szegény kicsi jószág!

A diakonissza. Mért oly borus ön, Gottwald ur?

Gottwald: Mert hát ime, mégis meghalt.

A diakonissza: Ezért ne busuljunk. Ové a bekesség és ezt a bekességet megérdemelte.

Gottwald (sóhajt): Igen, ő boldog. A bána tói, a gondtói ime megmenekedett.

A diakonissza (Hannele szemlélésébe elmerülve): Oly szépen fekszik itt.

Gottwald: Az ám, most szép. Most, hogy halott vagy, virulsz csak igazán.

A diakonissza: Mivelhogy jámbor vala, megszépíté őt az Ur.

Gottwald: Igaz, ő jámbor vala és jó. (Nagyot sóhajt, aztán felüti az énekes könyvecskéjét és bánatosan beletekint.)

A diakonissza (szintén beletekint a könyvbe): Ne panaszkodjunk. Legyünk türelmesek.

Gottwald: Ah, oly nehéz a lelkemnek.

A diakonissza: Mert ő üdvözült?

Gottwald: Mert két virágom elhervadt.

A diakonissza: Hol?

Gottwald: Két ibolya, amelyet itt tartogatok a könyvemben. Az én kedves Hannelém két holt szeme az.

A diakonissza: A mennyországban még jóval szebben nyílnak majd.

Gottwald: Ah, Istenem; meddig kell még e sötét siralomvölgyben záránkolkolnunk? (Hirtelen megváltozik; szorgalmas és gondoskodó; kottákat vesz elő.) Mit szól hozzá? Azt gondoltam, hogy a gyászháznál elsőbben is ezt a korált énekeljük: «Jézus az én bizodalmam!»

A diakonissza. Nagyon szép ének az és Mattern Hannele jámbor gyermek volt.

Gottwald: Odakünn a temetőben pedig ezt énekeljük: «Bemegyek már»... (Megfordul, az iskolásgyermekek felé tart és azokhoz szól:) 62-es szám: «Bemegyek már...» (Halkan intonálja az éneket és üti hozzá az ütemet.) «Bemegyek-már, be-megyek-már, az örömbbe, paradicsom-kertjébe!»... (A gyermekek halkan vele énekeltek.) Kicsikéim, jó melegben öltözködtetek? Odakünn a temetőben nagyon hideg lesz. Jöjjetek be csak. Nézzétek meg csak szegényke

Hannelét. (A gyerekek betolakszanak és ünnepélyesen az ágy köré csoportosulnak.) Nézzetek csak, a halál milyen széppé tette a kedves, kicsi leányt. Rongyokban járt — most selyemruhája van. Meztőláb szaladgált, most üvegczipellő van a lábán. Most már aranyvárban lakik majd és mindennap sültet eszik majd. — Idelenn hideg burgonyával élt — és ha legalább azzal jóllakhatott volna. Itt koldusherczegnőnek csufoltatott, most már igazi hercegnő lesz. Nos hát, aki vétet ellene, kérlelje meg, mert különben mindent elmond a jó Istenkének és akkor rossz sorotok lesz.

Egy fiucska (kissé előre jő): Kedves Hannele hercegnőcske, ne vedd zokon és ne mondd meg a jó Istenkének, hogy koldusherczegnőnek csufoltalak.

A gyerekek össze-vissza: Szánjuk-bánjuk, szívből sajnáljuk valamenynyien.

Gottwald: Így, most már megbocsát majd nektek szegény Hannele. Menjete csak most szépen a pitvarba és várjatok reám odakünn.

A diakonissza: Jőjjetek velem a kis szobába. Elmondom ott, hogy mit tegyetek, ha olyan szép angyalkák akartok lenni, amilyen a kis Hannele nemsokára lesz.

Gottwald (immár egyedül van Hannelénél, akinek lábához meghatottan rakja le a virágot): En edes Hannelém, ime hoztam neked még egy harangvirág-bokrétát. (Az ágynál térdelve, remegő hangon.) Ne felejts el engem egészen a fenségedben. (Zokog, homlokát a Hannele ruháinak redőibe rejti.) Megtörik a szívem, hogy tőled válnom muszáj.

(Beszélgetés hallatszik; Gottwald felkel, kendőt borít Hannelére. Besurran két öreg asszony: temetésre készen, a kezében kendő van és sárga vágású imakönyv.)

Első asszony (körülnéz): A legelsők vo nánk?

Második asszony: Nem a', a tanító ur itt van már. Jó napot, tanító ur!

Gottwald: Jó napot.

Első asszony: Fájdalmas önnek ugy-e tanító ur? Hiszen olyan jó gyerek volt. Es milyen szorgalmas, milyen szorgalmas.

Második asszony: Hát az igaz-e, amit az emberek beszélnek . . . persze nem igaz? Elemészlette magát a kicsike?

Harmadik asszony (melléjük szegődött): Az a Lélek ellen való vétek volna.

Második asszony: Vétek a Szent-Lélek ellen.

Harmadik asszony: A tiszteletes ur

azt mondja, hogy az ilyen vétekre nincs bűnbocsánat.

Gottwald: Hát nem tudjátok, hogy mit mondott az üdvöztető? Bocsássátok hozzám a kisdedeket.

Negyedik asszony (aki most érkezett): Asszonyok, asszonyok; micsoda idő? Lefagy ám a lábunk. Ha nem is lesz hosszadalmas a tiszteletes ur. A temetőn métermagasan fekszik a hó.

Otödik asszony (jön): Asszonyok, a tiszteletes nem akarja megáldani. Nem akarja szentelt földbe fektetni.

Pleske: Hallottátok . . . hallottátok — egy nagy ur járt a tiszteletesnél . . . egy nagy ur járt a tiszteletesnél — és azt mondta: igen . . . a Mattern Hanni sze-e-ent.

Hanke (lelkendezve jön): Üvegkoporsót hoznak erre!

Különböző hangok: Üvegkoporsót! Üvegkoporsót!

Hanke: Jézuskám! Be drága lehetett!

Különböző hangok: Üvegkoporsó! Üvegkoporsó!

Seidel: Szép dolgokat érünk meg még. Egy angyal ment végig a falun. Akkora volt, mint egy nyárfa, elhihetitek. A kovácspatak mentén is ült. De azok kicsikék, mint az apró gyerekek. Ez a lány több, mint koldusleány!

Különböző hangok: «Ez a lány több, mint koldusleány.» «Üvegkoporsót hoznak.» «Egy angyal ment végig a falun.»

(Négy fehér ruhás ifju üvegkoporsót hoz, amelyet a Hannele ágyához közel letesz. A gyászolók kíváncsian és izgatottan összegugnyanak.)

Gottwald (egy kicsinyég felemeli a Hannele szemfedőjét): Nézzétek meg csak a halottat is.

Első asszony (kíváncsian alája pislant): Nini, hiszen való arany a haja!

Gottwald (a leplet egészen levonja a sápadt fénytől övezett Hanneléről): A ruhája selyem, a czipellője üveg!

Mind (az ámulat hangján felkiáltanak és elkáprázva hőkkennek vissza).

Különböző hangok: «Ejnye, be szép!» «De hát ki ez?» «Ez Mattern Hanni? A Mattern Hanni?» «No, nem hiszem!» (A négy ifju gyöngéd vigyázattal az üvegkoporsóba teszi Hannelét.)

Pleske: Ez a lány . . . ez a lány ez szent!

Hanke: 'Sz azt mondják, hogy el se temetik.

Első asszony: A templomba viszik!

Második asszony. Én azt hiszem, ez a lány nem is halott. Hiszen olyan jó színbe' van, mint az élet maga.

Pleske: Adjatok csak, . . . adjatok

csak . . . valami pelyhet ide . . . majd azt . . . majd azt — a szája elé tartjuk. Igen. Majd meglássuk, igen, — hogy van-e még — lélegzete, igen. (Pelyhet adnak neki, amelyet a Hannele szája elé tart.) Meg se moccan. Ez a lány halott. Ebben annyi élet nincs.

Harmadik asszony: Neki adom a rozmarinbokrétámat. (Bokrétát tesz a koporsóba.)

Negyedik asszony: Az én szagos levendulámat is magával viheti.

Ötödik asszony: De merre jár Mat-
tern?

Első asszony: Az ám, hol jár Mat-
tern?

Második asszony: Ah, az . . .
odaát ül a kocsmában.

Első asszony: Tán nem is tudja,
hogy mi történt.

Második asszony. Bánja is ő, csak
meglegyen a pálinkája; nem törődik
az semmi mással.

Pleske: Hát nem is . . . hát nem
is . . . szóltatok neki, hogy egy . . .
hogy egy halottja van.

Harmadik asszony: Azt ugyan ma-
gától tudhatná.

Negyedik asszony: En mitse mondtam; nem, nem, ments isten! De hogy ki ölte meg ezt a lányt, azt ugyancsak tudjuk.

Seidel: Meghiszem azt; hiszen az egész falu tudja. Akkor a daganat van szegénykén, akár az öklöm.

Otödik asszony: Ahová az a gazember lép, nem nő ott fü többé.

Seidel: Hiszen mi öltöztettük fel. Akkor egészen jól láttam. Akkor a daganatja van, mint az öklöm. No és abba pusztult bele.

Első asszony: A Mattern lelkén szárad ez csak.

Mind (hevesen, de suttogva egymás közt): Bizony az ő lelkén.

Második asszony: Gyilkos az!

Mind (dühösen, sejtelmesen):

Gyilkos, gyilkos! (A részeg Mattern kőmíves rekedt hangja hallatszik.)

Mattern hangja: A nyugodt lelkiismeret — nyugalmas, puha vánkös. (Megjelenik az ajtóban s onnan ordít.) Te lány! Te lány! Te kölyök! Hol bujkálsz? (Az ajtófélfához támaszkodva.) Amíg ötöt számolok . . . addig várok . . . De tovább nem: e-egy! — kettő — három — meg egy az . . . Te lány, ne bőszi! csak azt mondom neked. Ha rád talállok, összezuzlak, beste lelke! (Hirtelen meghökken és észreveszi a jelenlevőket, akik halotti csöndben vannak.) Hál ti mit kerestek itt? . . . (Semmi válasz.) Hogy kerültek ide? . . . Tán a sátán küldött benneteket?.. Hm?!...

Lóduljatok! . . . No, lesz-e már? (Fojtott kacagással.) Jó, várjunk egy kicsinyég! Káprázik a szemem; semmi más. Több van a fejembe a kelleténél. Ilyenkor aztán rémeket lát az ember. (Énekel.) A nyugodt lelkiismeret nyugalmas, puha váncos. (Megijed.) Hát még mindig itt vagytok? (Dühöngő haragjában keres valamelyes szerszámot, hogy közéjük üssön.) Akadjon csak a kezembe valami, azt . . . azt . . .

(Bejön egy férfi, barna, kopottas havetöcköt visel. Harmincz évesnek látszik; a haja hosszú és fekete; az arcza sápadt s a Gottwald tanítóéhoz hasonló. Széles kalapját a balkezében viszi és szandált visel a lábán. Fáradt és poros, amikor bejön. A kőmives szavát megszakítja, amennyiben szeliden megérinti a karját. Mattern vadul hadonázik jobbra balra. Az idegen nyugodtan és fagyos komolysággal az arczába néz és szól:)

Az idegen (alázatosan): Mattern kőmives — üdvözlök.

Mattern: Hogy kerülsz te ide? Mit akarsz te itt?

Az idegen (alázatos kérő hangon): Véresre jártam a lábamat; adj vizet, hogy megáztassam. Elsorvasztott a nap forrósága, adj bort, hogy felüdüljek. Reggel volt, amikor utra keltem s nem ettem még egy falat kenyeret. Ehezem!

Mattern: Mi közöm hozzá? Ki parancsolta, hogy az országuton csatangolj. Dolgozzál. Nekem is dolgoznom muszáj!

Az idegen: Munkás vagyok.

Mattern: Az ám, csavargó vagy. Aki dolgozik, annak nem kell koldulnia.

Az idegen: Munkás vagyok, akinek nem jár bér.

Mattern: Naplopó vagy!

Az idegen (csüggedten, alázatosan és mégis sürgetően): Orvos vagyok; hasznomat is veheted tőlem.

Mattern: Kutya bajom! — nem kell nekem orvos.

Az idegen (belső felindulástól remegő hangon): **Mattern** kőműves, térjeszedre! Víz se kell nyujtanod nekem s én mégis meggyógyítalak. Kenyeret se kell adnod s én mégis adok neked egészséget; Isten engem úgy segéljen!

Mattern: Pusztulj! Eredj utadra. Nem vagyok én nyavalyás. Nem kell nekem orvos. Ertesz belőle?

Az idegen: **Mattern** kőműves, térjeszedre! — Megmosom én a lábadat. Adok én neked bort. Kakastejes kalácsot eszel majd. Lábbal tiporj és én mégis üdvöt, egészséget adok neked; Isten engem úgy segéljen.

Mattern: No most már takarodj. Ha

nem találod az ajtót, hát csak annyit mondok . . .

Az idegen (komoly intő hangon): Mattern kőmives, tudod-e mi van a házában?

Mattern: Minden, ami bele való. Minden, ami ide való! Te nem vagy ide való. Hordd el hát magad!

Az idegen (egyszerűen): A lányod beteg.

Mattern: Az ő betegségéhez se kell orvos! . . . Az ő betegsége a lustaság! Azt meg majd kikergetem belőle!

Az idegen (ünnepiesen): Mattern kőmives követségbe' jöttem hozzád.

Mattern: Ugyan ki küldhet téged követségbe?

Az idegen: Az Atyától jövők — az Atyához megyek. Hová tetted az ő gyermekét?

Mattern: Mit tudom én, hogy az hol csatangol? Mi közöm nekem az ő gyermekeihez? Miért nem törődik ő velük?

Az idegen (határozottan): A házában halott van!

Mattern (megpillantja az ott fekvő Hannelét; mereven és némán a koporsóhoz megy, ránéz, közbe egyre morog): Hol szedted ezt a szép ruhát? Ki vette neked ezt a szép koporsót? (A gyászolók hevesen és titokzatosan összesugnak-

bugnak; egyre hallható az elkeseredett kiáltás: «Gyilkos! Gyilkos!»)

Mattern: En csak nem bántam rosszul veled soha! Tápláltalak, ruháztalak. (Kihívó hangon az idegenhez) Hát mit akarsz tőlem? Mi közöm neked ehhez?

Az idegen. Mattern kőműves; nincs valami mondani valód a számomra? (A gyászolók suttogása erősbül és most még gyakoribb ez a kiáltás: «Gyilkos! Gyilkos!»)

Az idegen: Semmit sem vethetsz hát szemedre? Nem zavartad fel őt sohasem álmából éjnek idején. Nem ájlokozott sohasem az öklöd ütése alatt?

Mattern (rémülten, magán kívül): Uss agyon hát. Itt, nyomba, ez álló helyembe? — Ussön belém az isten nyila, ha én vagyok az oka.

(Gyöngé, kékes villámlás és távoli mennydörgés.)

Mind (összevissza): «Zivatár jön!» — «Most, télidőben? —» «A gyermek-gyilkos hamisan esküdött!»

Az idegen (jóságos sürgetéssel): Még most sincs semmi mondani valód, Mattern?

Mattern (szánalmas félelemben): Aki szereti a gyermekét, az meg is bünteti. Csak a javát akartam ennek a leánynak. Ugy tartottam, mint a saját mag-

zatját. Csak meg kellett büntetnem, ha rosszat cselekedett.

Az asszonyok (rárohannak): Gyilkos! Gyilkos! Gyilkos!

Mattern: Hazudott nékem és megcsalt. Megopott nap-nap után.

Az idegen: Igazat mondasz?

Mattern: Verjen meg az Isten...
(Ebben a pillanatban a Hannele összekulcsolt kezében láthatóvá lesz egy harangvirág, amelyből fény sugárzik szét, Mattern ész nélkül bámul erre a jelenésre és egész testében remeg.)

Az idegen: Mattern kőműves, hazudsz.

Mind (izgatottan össze-vissza beszélnek):
«Csoda történt!» «Csoda történt!»

Pleske: Ez a lány... ez a lány...
egy... szent... Mattern elátkozta... a lelkét... a testét...

Mattern (bőmből): En felkötöm magam,

(A halántékát fogja. Elsiet.)

Az idegen (Hannele koporsójához megy és a gyászolók felé fordulva szól. A most már teljes fenségében kimagasló beszélő alak előtt mindnyájan tiszteletteljesen kitérnek): Ne féljetek. (Meghajlik és mintegy vizsgálgatva azt, megfogja a Hannele kezét. Gyöngéden szól most:) A leányka nem halt meg. Csak alszik. (Bensőséggel, s az erő tudatában:) Mattern Johanna, kelj föl!!!

(Aranyos világosság árad szét a szobában. Hannele feltűti a szemét és egyre az idegen kezét fogva fölemelkedik. Aztán kilép a koporsójából és térdre rogy a felébresztője előtt. A jelenlévők megborznak, széjjel futnak. Az idegen és Hannele együtt maradnak. Az idegen válláról lehull a szürke köpönyeg és ő most fényes, fehér mezben áll ott.)

Az idegen (lágyan, szeretettel): Hannele.

Hannele (fejét mélyen lehajtva): Itt van ő.

Az idegen: Ki vagyok én?

Hannele: Te.

Az idegen: Mondjad a nevemet.

Hannele (sóbajt): Szent, szent!

Az idegen: Osmérem szentvédéseidet, banatodat.

Hannele: Te édes, kedves . . .

Az idegen: Emelkedjél fel.

Hannele: A te ruhad folt nélkül való. En bűnben leledzem

Az idegen (Hannele homlokára teszi a jobbját): Im', elveszek minden aljasságot rólad. (Megérinti a szemét, majd gyengéd erőszakkal felemeli az arcát.) Örök világosságot adok im szemednek. Foglaljátok magatokba új meg új napokat. Foglaljátok magatokba az örök napot hajnalpirkadástól esti alkonyig, esti alkonytól hajnal pirkadásig. Foglaljátok magatokba mindörökre mindazt, ami fénylik: a kék tengert, a kék eget és a zöld

mezőket. (Megérinti a Hannele fülét.) Im', füled hallja az angyalok millióinak minden ujongását, akik vannak Isten millió egében. (Megérinti a száját.) Im', megoldom nyelvedet és reá helyezem a te lelkedet, az én lelkemet és lelkét az Urnak, a Mindenhatónak.

Hannele (egész testében remeg. Megkísérli fölállani, de — mint valamelyes óriási gyönyörűség hatása alatt — nem bír magával. Heves sírás és zokogás közben az idegen mellére hajtja fejét).

Az idegen: Ezzel a könnynyel megtisztítom lelkedet a föld salakjától, kinjától. A csillagok fölé helyezem lábadat.

(Szelid zene hangzik s ennek kísérete közben mondja az idegen a következőket. Miközben beszél, angyalok bukkannak föl az ajtóban: kisebb-nagyobb fiúk és lányok állanak ott félénken, majd bemerészkednek, tömjénfüstölőt lóbálnak s a szobát virággal, meg szőnyeggel diszítik.)

Az idegen:

Az üdv országa egy csodásan szép város,
Hol beke és öröm örök, nem határos!
(Hárfa-hangok, amelyek egyre erősödnek.)
Van arany telejű márvany palotája,
Piros bort önt egyre az ezüst kut szája,
Fehér országuton rózsafa virágzik,
Tornyocskák harangja vígan cseng,
bong, játszik.

Tavaszi verőfény aranyat szór szerte,
Május enyhe zöldje az utcát fölverte.

Tizenkét tejfehér hattyu körbe kering,
Minden szárnycsapásra suhog a pe-
helying,

Majd meg utra kelnek, bátran fel a légbe,
A magas, a csodás, az üdvteljes égbe.
Orök utját járja így e hattyusereg,
A szárnyuk úgy zug-bug, mint lant, ha
kesereg;

Alattuk a tenger, a föld s Zion orma
S leng utánok fátyol, esipkés, könnyű
forma.

Ott fenn: kéz a kézbe, jó emberek
járnak,
Ott öröm sugárzik arczán minden párnak,
Ott a messzi tenger vörös mint a bibor,
Sós vize helyébe patakzik a jó bor.

S ők belé merülnek, hab veri a testük,
Izmos karjuk gyöngé, biztos az eles-
tük —

Am mire kikelnek, bűn, baj véget ére:
Megtisztítá őket az Úr Jézus vére.

(Az idegen most az angyalokhoz fordul,
akik elvégezték munkájukat. Örömmel jön-
nek előre és félkört alkotnak Hannele
körül.)

Az idegen.

Finom leplet hozzatok, menny lakóil
Ti hófehér galambok jöjjetek,
A sorvadt testet pólyába tegyétek,
Hogy ne emészsze eztán fagy, se láz:
A gyöngé hust, hogy fájdalom ne érje;
Es szárnyra kelve, fel, repüljete.

Vigyétek őt virágos réten át,
 Vigy-tek őt a verőfény felé...
 Vigyétek őt virágok illatában,
 Vigyétek be a mennyek kapuján.
 (Kis szünet.)

S míg nyugszik majd selyemtakarta
 ágyon.

Készítsetek enyhe fürdőt neki:
 Patak vizébe antilópok vérét,
 Szőlők nedvét keverjétek vigyázva —
 S leválik róla a földi salak;
 És törjétek virágos galyakat,
 Míg harmat ül a tarka ágakon.
 Jázminvirág, meg fehér orgona
 Szórja reá finom, jó illatát.
 Selyemlepel szárítsa oszt a testét,
 Mely gyöngye mint a tiszta lilium —
 Arany serlegből borral itassátok,
 Melyből a test s a lélek felvidul. —
 Finom epret napos tájon keresve,
 Hozzá vigyétek gyorsan ezt is ám.
 Oszti baraczk, amely még bársonyos,
 És ananász, amely arany színű,
 Sárga narancs, cseresznye vörösiros
 Hatalmas tálcán kerüljön elébe.
 Elvezzen így, testét így erősítse
 S a szívét is bátorság lengi át.
 Szeme beteljék; csarnokok pompája
 Kápráztató színpompát fejtessen ki.
 Tűzszín pillangók lengjenek körötte,
 S a pázsiton, amely smaragdszínű,
 Úgy járjon mint egy selymes szőnyegen.

Sok százszorszép és még több tulipán
 Amerre lép, útját szegélyezi,
 Pálmalevél arcját legyezgeti
 Es mindenütt fény, ragyogás vagyon!..
 Es ha szeme konkolymezőre téved,
 Hol angyalkák lapdával játszanak,
 A fény, az üdv derítse fel szívét,
 Mig völgyön, berken vidám nóta jár.

Az angyalok (kórusban):

Csöndes-lágyan véled szállunk,
 Eijapopéja menny üdve felé,
 Eijapopéja menny üdve felé!

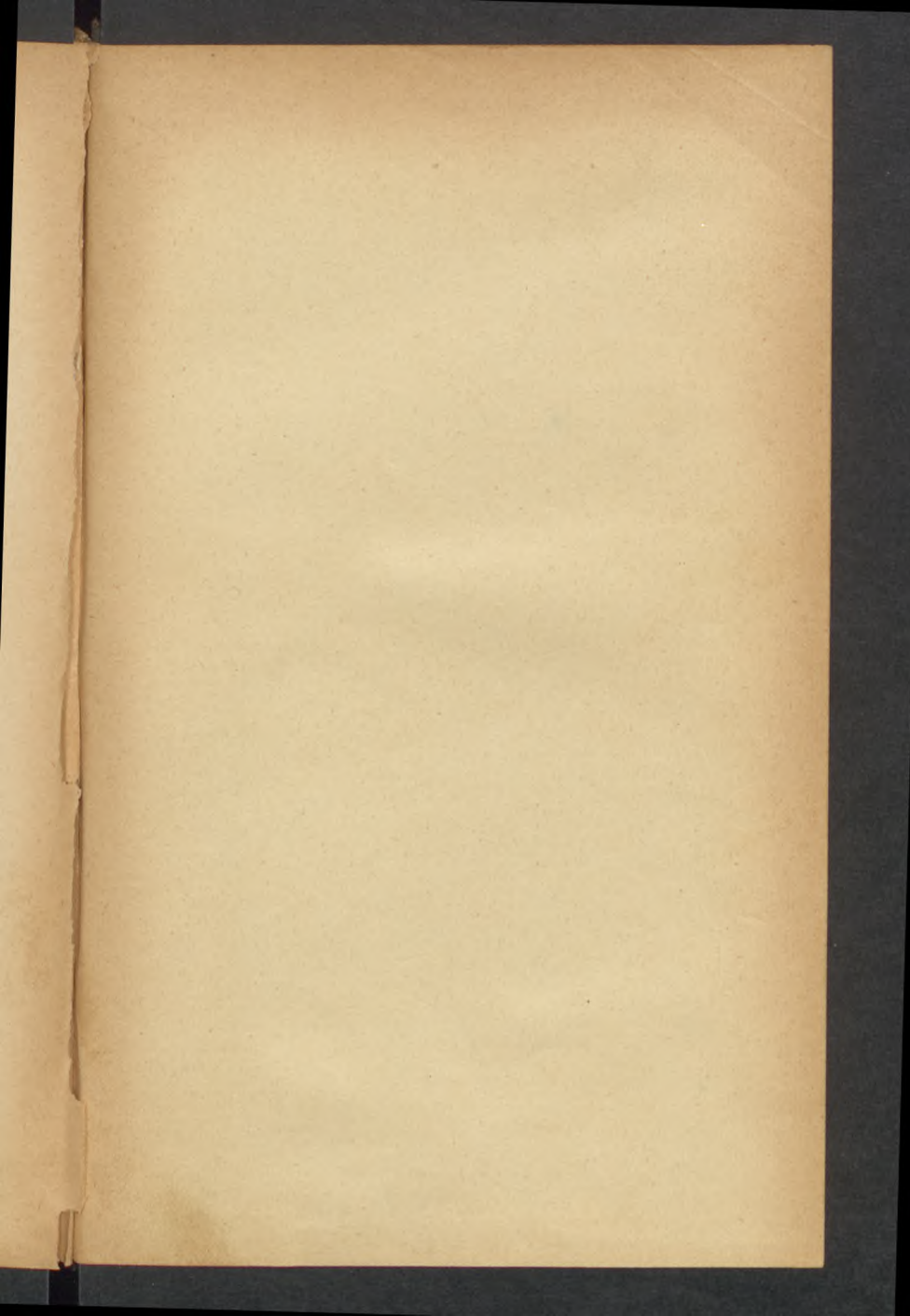
(Az angyalok karéneke közben elsötétül a szín. A sötétségből mind gyöngébben, mind távolabbról hallatszik az ének. — Aztán újra világos lesz a szín, újra látható a szegényházbéli szoba, melyben minden úgy van, mint volt az első álm-jelenés előtt. — flannele az ágyban fekszik; szegény beteg gyermek. Wachler dr. föléje hajolt a stétshoskoppal, a diakonissza gyertyával világít s aggódva tekint az orvosra. Csak most szűnik meg teljesen az ének.)

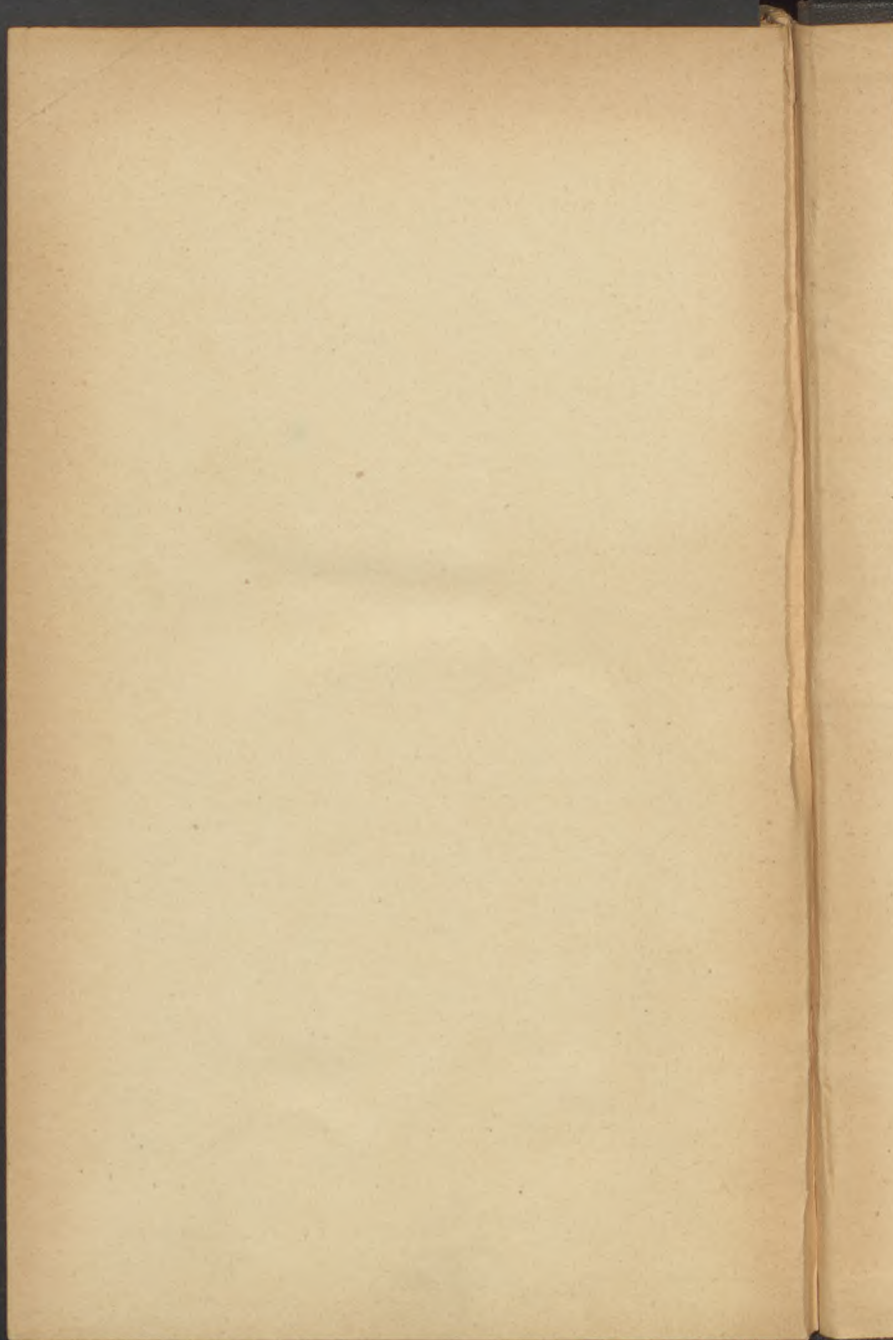
Wachler dr. (főlegyenesedve szól):
 Igaza volt önnek.

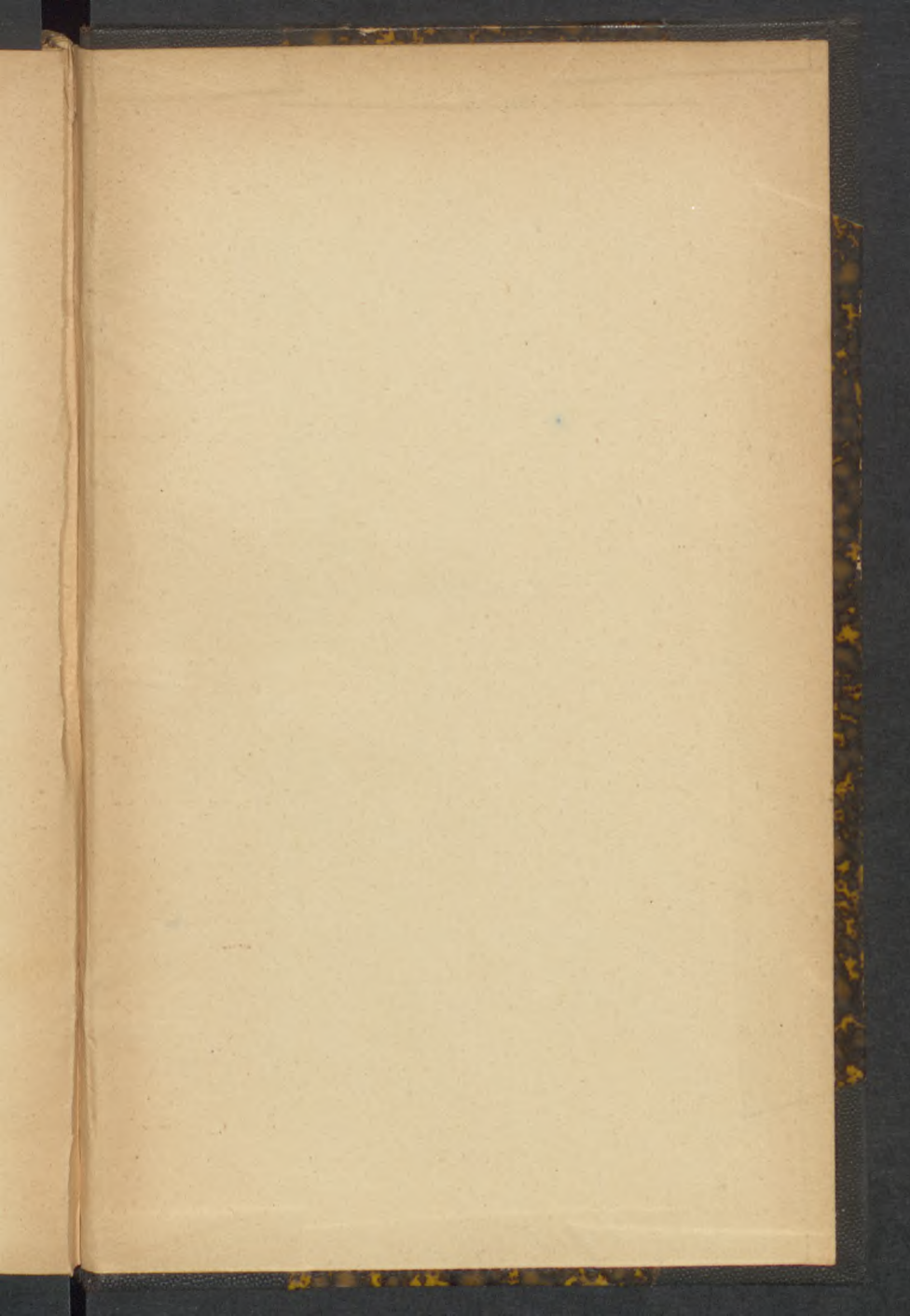
Márta (kérdi): Meghalt?

Wachler (bólint): Meg.

Hauptmann. Hannele

N. M.